

HET DIALECT VAN BANJOEMAS

INZONDERHEID ZOOALS
DIT IN DE REGENTSCHAPPEN
POERBOLINGGO EN POERWO-
KERTO GESPROKEN WORDT

DOOR

Dr. B. J. ESSER

VERHANDELINGEN

VAN HET

KONINKLIJK BATAVIAASCH GENOOTSCHAP
VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

DEEL LXVIII

EERSTE STUK

HET DIALECT VAN BANJOEMAS

INZONDERHEID ZOOALS
DIT IN DE REGENTSCHAPPEN
POERBOLINGGO EN POERWO-
KERTO GESPROKEN WORDT

DOOR

Dr. B. J. ESSER

VERHANDELINGEN

VAN HET

KONINKLIJK BATAVIAASCH GENOOTSCHAP
VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

DEEL LXVIII

EERSTE STUK

G. KOLFF & Co., — WELTEVREDEN

1/2 015/63

INLEIDING

De hiervolgende woordenlijst is afkomstig van mijn antwoord op de door het Bataviaasch Genootschap in 1912 uitgeschreven prijsvraag betreffende Javaansche dialecten, dat bekroond werd met de verguld zilveren medaille. De woorden zijn nauwkeurig vergeleken met het Solosche door de hulp van R. Ngabei Poerbatjarka, voorheen leeraar in de Javaansche taal aan de Universiteit te Leiden. Hem en anderen, wier vriendelijke hulp ik in ruime mate mocht ondervinden, zij mijn dank hierbij gebracht. *) Zoowel in andere ingekomen antwoorden als in aantekeningen in mijn persoonlijk bezit zijn nog een schat van woorden, in Banjoemas gebruikelijk, te vinden. Voor meer bevoëgte hand, daarbij over meer tijd beschikkende dan ik, is hier nog dankbaar werk om reeds verzamelde gegevens nader te verifieeren en te rangschikken.

De in de lijst opgenomen woorden zijn hoofdzakelijk afkomstig van de Afdeeling Poerwokerto en het regentschap Poerbolinggo. Enkele ook uit de Afdeeling Banjoemas en Tjilatjap. Niet opgenomen werden die dialectische woorden, welke ik aantrof in de hierna genoemde woordenboeken en woordenlijsten, tenzij de één of andere reden vermelding wenschelijk maakte.

Van zelf bestaat er tusschen het dialect van het Noorden van Banjoemas en dat van Tegal, waar de Heer Walbeehm een studie van gaf, groote overeenkomst, zoowel wat woordenschat als wat uitspraak en grammatica betreft. Ik heb niet nagegaan, of de opgenomen woorden of eigenaardigheden, die wij in Noord-Banjoemas aantreffen, ook in Tegal gevonden worden. Slechts nam ik niets op, wat ik in Walbeehm over Tegal vond.

*) Met toestemming van den auteur is de Lijst gecorrigeerd door de H.H. R. Soemantri en Soepan, ambtenaren bij de Volkslectuur, beiden van Banjoemas. Wijzigingen en toevoegingen van hun hand zijn tusschen vierkante haken geplaatst en geteekend *Corr.*

Redactie van de Verhandelingen

A. UITSpraak EN SPRAAKKUNST.

Behalve wat van de Inleiding op Het dialect van Tegal door Walbeehm opgemerkt wordt en ook voor deze streek geldt, is nog op het volgende opmerkzaam te maken:

1. Uitspraak.

- a. Bij woorden met twee open a's, hoort men de laatste lettergreep als ware zij door een *k* gesloten: adjak voor adja, sapak? voor sapa? enz. Evenzoo aan het einde van een zin ook bij die woorden, waarvan de voorlaatste lettergreep geen open a-klank heeft: injong miki mangan segak.
- b. De *am* in het begin wordt dikwijls geaspireerd uitgesproken, inzonderheid bij woorden van vreemden oorsprong: hikmat. Ook hoort men een *h* bij medeklinkers als voorslag: hrok, hret, hjang.
- c. De wignjan in het midden van een woord klinkt als *ch*: moerach an, ngasichi. Zóó ook tach an voor တဆာန dèchè m voor ဂဆာန toechoe voor တဆာ enz.
- d. Achter open lettergrepen hoort men aan het einde van een woord van een wignjan: kènèh, troekah, blabah, kandrah, kèrah, doekoe h, djidjih. Daarentegen: angka voor 't Solosche: anghah.
- e. Walbeehm wijst er op, dat de pepet in een met een wignjan gesloten lettergreep kan voorkomen. Dit is zelfs regel in de krama vormen: ပပပတ ပပပတ ပပပတ ပပပတ enz.
Voor het Solosche am pah, zegt men hier am pe h, in Tegal am poh (T. 132).
- f. De o luidt vaak oe: oemah; koedanan; kedjebloes.
- g. De oe luidt soms o: sosog voor soesoeg. Meestal luidt zij echter als een stomme e: glewèh voor gløewèh; mengers voor moenggøer. Zoo steeds bij de invoeging: oem.
- h. De korte a in gesloten lettergrepen luidt als stomme e: klewek voor kloewa q, lewes voor loewas. Soms als oe: djingkoet voor djingkat. Daarentegen pidjar voor pidjer.
- i. De i luidt vaak e: repek voor ripiq; serek voor siriq. Soms è: gèlès voor giles; kèwè voor kiwa (Men lette ook op de omwisseling van de pepet en de a in de taling in beide laatste voorbeelden). Zóó ook in het voorvoegsel di-: dègeboeg, dèdjoekoet enz.
- j. De é luidt soms i: minda voor mèn da. Zóó misa voor maésa.
- k. De l vervangt de r: plekarah voor prakara.
- l. De *s*, *tj* en *dj* wisselen: tjengkah voor sengkah; gjindjong voor kintjong.

m. . Gelijk uit het laatste voorbeeld blijkt, wisselen de g en de k: g a r i voor k a r i.

Evenzoo d en d: m i n d a, voor m è n d a, de N. merkte zelfs in den kleinen afstand die Banjoemas van Poerbolinggo scheidt (14 paal) een onderscheid: waar men in Pbg. mendot zegt, zou men in Banj. m e n d o t uitspreken. (zie de N. onder e n d o t en e n d o t).

n. Een reeks van woorden onderscheiden zich van die van Solo slechts door de invoeging van een r of l zonder merkbaar verschil in beteekenis: n g r o m j a n g voor n g o m j a n g, d l o e d o e r voor d o e d o e r; m è n t j l o k of m è n t j r o k voor m è n t j o q; k e b l e s voor k e b e s. Soms is er verschil in beteekenis, zooals bij k o e w o e n g en k l o e w o e n g. (zie Woordenlijst).

2. Grammatica.

De voornaamwoorden i n j o n g, d a m o e, r i k a wisselen met a k o e en k o w è. In het subjectief-passief wordt in Ngoko meest gehoord: i n j o n g, t e k, m o e, a m o e of d a m o e en r i k a. Het laatste in 't bijzonder van een jongere tegenover een oudere in n g o k o - a n d a p Ni door W., voor spreektaal in Banjoemas opgegeven, in den zin van k o -, bleek bij navraag geheel onbekend te zijn.

Te letten is op een eigenaardige verdubbeling van woorden, welke in het Solosche niet of niet op deze wijze verdubbeld worden:

s a p a - s a p i; k a t a - k a t è; s a r a - s a r o e; s a w a - s a w o; s a l a n - s a l i n; k a t a n - k a t è n; s a h a r - s a h o e r; a w a r - a w o r; s a n - d a n g - s a n d i n g; k a n t j a n g - k a n t j i n g; s e g a - s e g é; t o e - w a - t o e w é; r o s a - r o s é; m e k s a - m e k s é; l a r a - l é r é; s a k a - s é k é; l a w a - l é w é; b a p a - b é p é.

Walbeehm wijst er op, dat in Tegal bij de aanhechting van -i na een open klinker de verbindings n wordt weggelaten. Hetzelfde heeft plaats bij -i poen: r a n d a h i p o e n; l e g i h i p o e n; p a k o e h i p o e n.

Hiernaast echter ook: l e g i n i p o e n; p a k o e n i p o e n.

Bij aanhechting van é na woorden met het achtervoegsel -a n wordt dit verdubbeld, waarbij soms de a van dat achtervoegsel vervalst: t o e g e l a n w o r d t t o e g e l a n a n é, t o e l i s a n w o r d t t o e l i s a n a n é of t o e l i s n a n é enz.

Hetzelfde geldt van de achtervoeging - a: r e m b o e g n a n a voor r e m - b o e g a n a. Dat de a k é - vorm in het n g o k o zoo goed als onbekend is, geldt van meerdere streken op Java. Men zegt ook in de aantoonende wijs: - n a, of gebruikt den k r a m a - vorm: - a k e n.

Vormen die volgens Walbeehm: De woorden als zinsdeelen § 113 alleen in oudere geschriften worden aangetroffen, zijn hier algemeen gebruikelijk: d i k a w e d è n i, d i k a w r a t a n i, d i k a w a - n è n i.

De aanvoegende of gebiedende wijs der werkwoorden op -i luidt bij gesloten stamwoorden vaak -ina: talangina, eritina, babadina. Aangezien de gebiedende wijs passief vaak met di- wordt geconstrueerd (T. X, 7) of ook met a n o e - krijgen wij verschillende van het Solosche afwijkende vormen:

dinalangina of ditalangina: voor talangana: gebied. wijs passief.

ditalangina voor ditalangana: aanvoeg. wijs.

amoenalangina voor nalangana: gebiedende wijs actief.

amoetalangina voor talangana: gebiedende wijs passief.

De -é in de voornemende wijs van de eenvoud. werkw. blijft:

injongtoekoné of taktoekoné.

Maar zij wordt -na bij de voornemende wijs van de werkw. op -ien -aké:

injong djikoetna voor takdjoepoekané.

injong nalangina voor taktalangané.

injong noekokna voor taktoekokné.

Na de -na wordt dikwijls nog -ha gevoegd:

dinoekoknaha voor ditoekokna.

didjikoetnaha voor didjoepoekna.

amoenoekoknaha voor kotoekokna.

injong noekoknaha voor taktoekokna of taktoekokné.

Atzonderlijke vermelding verdient nog het volgende:

Van het werkwoord lali wordt slechts gehoord de vorm: kelalèn:

adja kelalèn = adja lali.

Andere vormen: lali, nglali-lali, nglalèkaken, lalèn worden naar het schijnt slechts gebruikt onder invloed van buiten. Wel is naast het dialectische woord lèngot, vergeetachtig, ook algemeen gebruikelijk lalènan.

Van den stam wèh is gebruikelijk: mèhi voor mènèhi; diwèhi voor diwènèhi; diwèken voor diwénéhaké; wèken of nèken = wènèhna.

Vergel. de N.; T. 180, 783; Dj. 620).

In Serat Abi asa, uitg. H. C. Humme 1878, 5den regel van onderen vindt men de zinsnede: lah gèsèh ta poenapa dèn, wahoené koelagihmatoerkēndiakaliroemijin, dēné gih botēn goegoe. Deze passieve vorm na kon is niet volgens het Solosch taalgebruik, doch in Banjoemas algemeen gangbaar. Vergelijk de mij opgegeven zin: wahoe toli koela 'mpoen ngobrol nika brama kēn dipedjahi mawon, lah saniki kepripen soeloehé kabèh 'mpoen kobong.

B. WOORDENLIJST.

1. ၵၵၵၵၵၵ K. N. = a l e m a n, bedorven (van een kind) ook: kieskeurig in het eten; een te grof of zwaar werk niet willen doen.
2. ၵၵၵၵ e.w.K.N. = n g a s a g - a s a g : nalezing houden op het rijstveld. Van het woord o e n o e, afval van de padi, wordt in Solo het werkwoord n g o e n o e gebruikt voor: irrigereen (zie W) en in Banj. in bovengenoemden zin.
3. ၵၵၵၵၵၵ ၵၵၵၵၵၵ ၵၵၵၵၵၵ N. = m a n g k é n é.
zóó ook o n o etc. Een ander: n g é n é of n g è n è h etc. = m r é n é etc. zie de N. s.v. k é n é etc.
4. ၵၵၵၵၵၵ e.w.K.N. = t e r o e s m a d j o e : van een vechtende, die maar steeds opdringt (haan, bok).
S a n a d j a n d i g i t i k w i r a - w i r i, n a n g i n g n g o e n t j e l b a h é.
5. ၵၵၵၵၵၵၵၵ K. N. = s o e n d e l, r o n g g è n g.
W: naam van den dorpsbode in Bagelèn.
6. ၵၵၵၵၵၵ ၵၵၵၵၵၵ K. N. = t e t e p.
W. speciaal van het ambt van loerah enz.
In Bjm. in het algemeen; b. v.: t a n d o e r a n w i s m a n t j e p.
7. ၵၵၵၵၵၵ K. N. = s è s è r, net.
8. ၵၵၵၵ K. N. = p o e n d o e n g, zandhoop, waarin rajaps leven. (Kw.: heuvel).
9. ၵၵၵၵ e. w. verd. K. N. = overal verspreid worden van een gerucht.
10. ၵၵၵၵၵၵ N. = e m b o e h.
A n a k é s i S o e t a d i e n d è h n a b a é, a w i t l a k o e n é a l a.
11. ၵၵၵၵၵၵၵၵ Ng. ၵၵၵၵၵၵၵၵ Kr. = i p é k a p r e n a h t o e w a.
12. ၵၵၵၵၵၵ K. N. = een soort pakis, varen.
13. ၵၵၵၵၵၵ e. w. K. N. = 1°. 'n d j e d j e g a k é s a k a n i n g o m a h.
2°. verd.: n g a n t j i - a n t i
A k o e n g a n t r o e a n t r o e t e k a n é l a j a n g.
In Solo in dezen zin alleen adverbiaal gebruik bij n g e n t è n i.

14. ကုလကၢၣ်ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် K. N. = de plint van bamboe of hout, waartusschen de k é p a n g van den muirpagger wordt ingesloten; de verticale bamboe aan het einde van een tuinpagger.
15. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် K. N. = 1°. grobaktjilik
2°. toekang oendoek = toekang oewer.
iemand die rijst strooit om kippen te stelen
cf. W. onder endoek.
16. ကုလၢၣ် N. = gendoek; mijn kind (v. e. meisje).
17. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် K. N. *péjok*, toemrap wangoening loemah.
18. ကုလၢၣ် K. N. = dolanan kertoe nganggo totohan satitik.
19. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် e. w. K. N. = oemoek, snoeven.
Zie verwante beteekenis in W. onder poentoek.
20. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် K. N. = leerling dansmeid.
21. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် zie bij: tjantong.
22. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် K. N. = babarpisan.
de N. (Bobotsari) en *T.* 43 geven dezelfde beteekenis op, maar niet de verdubbeling.
23. ကုလၢၣ် e. w. K. N. =
1°. = ngantjang-antjang, een aanloop nemen.
2°. = 'mbidjig, met kop of horens stooten.
3°. atjaratjaran = caramboleeren, aanrijden van twee rijtuigen.
24. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် or ကုလၢၣ်ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် K. N. = kitjah-kitjih, in het water plassen (van kinderen op den weg). W. ketjèh en kitjih-kitjih.
Itjak geeft W. als nevenvorm van idak. Mij werd voor Solo itjak-itjik opgegeven als: lanterfantien; Banj.: èjag-èjèg, zie *de N.* voor Bodjonegoro: ngèjèg = 'mbalajang.
25. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် K. N. = oebarampé
26. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် e. w. K. N. = breketjak of breketjik (de laatste vorm niet in W.); soegihomong.
27. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် K. N. = aba.
28. ကုလၢၣ် K. N. = kroto, bloem of zeer jonge vrucht van den so.
29. ကုလၢၣ်ကုလၢၣ် K. N. = èrèk.

30. လိက်ကျကျ e. w. K. N. = neervallen van een vlieger met den kop naar beneden. Ook de vorm: siroek e. w. werd opgegeven.
31. လက်ကျ K. N. = bangsaning djarang.
32. လက်ကျလက်ကျလက်ကျလက်ကျ K. N. = zweren onder de nagels hebben. [= nagel, die boven de vingertop uitsteekt. Zweren onder de nagels hebben = kamisèsèten of ketjombangen. *Corr.*]
33. လက်ကျကျ K. N. = ariari, nageboorte bij menschen.
34. လက်ကျကျ K. N. *de N.* (voor Djocja en Temanggoeng) en *Dj. 72* geven het op in den zin van = imboeh. In *Bjm.* (behalve in de beteekenis: aanaarden) alleen gebruikelijk voor: nog iets eten: enggoné mangan pada oeroeng dèwèk adja isin: neemt zelf nog maar wat eten zonder verlegen te zijn. In dezen zin werd ook het woord လက်ကျ opgegeven.
35. လက်ကျကျ tr. verd. = ngarih-arihi.
36. လက်ကျကျ of လက်ကျကျ of လက်ကျကျ e. w. en db. K. N. 1° = aanhoudend huilen.
2° = bengok-bengok. (zóó althans: ngorongorong) လက်ကျကျ = brommen van hond of tijger; kreunend huilen van kind of zieke; zulk een geluid maken in den droom.
လက်ကျကျ, ook: = breketjak, soegih omong.
de N.: ngarong-arong = nangis (voor Karanganyar) *W.*: ngèrèng = een muzikaal geluid geven [ook van het uiterlijk: knap, goedgekleed. Verder: lembak ngèrèng = de welriekende houtsoort klembak, welke gebruikt wordt om, fijngesneden, door de tabak gemengd te worden. *Corr.*]
37. လက်ကျကျ K. N. = spruit of kapbeen (bouwterm).
38. လက်ကျကျ K. N. = rékadaja, prakara (rechtsgeding).
39. လက်ကျကျ N = mono.
Doedoe djarankoe ikih oetjoela ija begèn.
40. လက်ကျ e. w. K. N. = amèk iwak klawan 'mbrèngkal watoe.
41. လက်ကျကျ e. w. K. N. = k'ekel, aanhoudend lachen.

42. ၵိ ၵိ ၵိ ၂ ၃ K. N. = *idoe*
de N. edoh (Poerbolinggo en Bobotsari); blijkens het
 voorbeeld een schrijffout voor: *idoli*.
43. ၵိ ၵိ ၵိ tr. K. N. 1° = *ngoeroes*, regelen, ordenen.
 Het wordt met name gebruikt van het loo-
 pende opzicht houden over koelies, die over
 eenigen afstand verspreid arbeiden.
 2° = *nanggapi*, in den zin van: goed ontvan-
 gen van een gast.: *dajoh maradjelèh*
baékokdiadani.
 w. (onder *ada*): Kw. in orde brengen; vlg.
Rh.: zich bemoeien met, zich laten gelegen
 zijn aan (Banj.).
 N.B.: *nanggapi* heeft *W.* in deze beteekenis
 niet, het is: luisteren naar; dan: goed ont-
 vangen (door aan een verzoek te voldoen
 enz.). In de laatste beteekenis komt het vrij
 wel overeen met *ngadani* in Banj.
44. ၵိ ၵိ N. = *ah!*
45. ၵိ ၵိ K.N. = *nagasari*: *pipis tanpa goela diisèni*
gedang.
W. oetri een soort Javaansche lekkernij; *naga-*
sari ontbreekt in *W.*
 In Bjm. wordt *oetri* geheeten, wat in het Oosten
nagasari genoemd wordt, terwijl daar onder
oetri een andere lekkernij met suiker en zonder
pisang verstaan wordt.
46. ၵိ ၵိ e.w.K.N. = brengen: *Ngaterparimenjangloem-*
boeng.
 In Solo *ngater* of *nganter* uitsluitend van be-
 geleiden van een persoon.
47. ၵိ ၵိ ၵိ K. N. = *blekètèk* (zie beneden).
48. ၵိ ၵိ ၵိ of ၵိ ၵိ ၵိ N, ၵိ ၵိ ၵိ of ၵိ ၵိ ၵိ Kr. of *de N.* en *T.* 548.
49. ၵိ ၵိ ၵိ db. K. N.: een insect.
 Solo: een nachtvogel (zie *W.*)
50. ၵိ ၵိ ၵိ e. w. K. N. = *oempetaninggroemboel*.
51. ၵိ ၵိ ၵိ e. w. K. N. = zich onthouden van zout (ascese). [Een ook
 elders wel gebruikelijke uitdrukking voor een bepaal-
 den vorm van *moetih*, en wel: het eten van rijst met

groenten, zonder zout of kruiden. N. ngadem, K. ngasrep. *Corr.*]

52. လာသိုလဲလဲ K. N. = banda, speciaal bij minnehandel en huwelijk Ko koewé jèn ana asoekajané ija tresna maringinjong.
53. လာတုမာလဲလဲ လာတုမာလဲလဲ လာတုမာမာ K. N. = tobil, uitroep van verbazing of W. = boesèt.
54. လာတုမာလဲလဲ K. N. = oetjoel.
55. လာမိလဲလဲ of လာမိလဲလဲ K. N. = akèh isiné; serek.
B. v. van een pakje met veel inhoud.
isel-iselan of oesel-oeselan — desekan, op el-
kander gedrongen staan of liggen.
56. [လာလဲ] လာတုမာလဲလဲ K. N. = Javaansch kombuis, steenen stookplaats.
In Solo: keuken. Dit in Bjm.: padangan.
(zie beneden)
57. လာတုမာလဲလဲ e. w. K. N. = njènèng; rukken, trekken (b. v. van een hond: aan iemands kleeren)
58. [လာလဲ] လာလဲ or လာတုမာ K. N. = mèwèr, tot overloopens toe vol.
59. လာလဲလဲ လာလဲလဲ K. N. = dadi
Awak-awak doedoe doewèkkoe,
လာလဲလဲ K. N. = sok, tjok, tjokan, tansah
wong njamboet gawé koewé adja pengawak
lesoe.
60. လာတုမာလဲလဲ K. N. = onverwacht. Vooral gebruikt bij het onverwacht zich aansluiten aan wat een ander doet:
Injong tes disrengeni bapak, oewoel-oewoel sibijoeng mèloe baé. Toch ook wel in het algemeen: sing njolong tjangkir njong arani koewoel-oewoel adimoe.
61. လာတုမာလဲ K. N. = zoon of dochter van ouderen broeder of oudere zuster.
W. en de N. (voor Brebes, Karanganyar en Magelang): kaponakan. In Solo ongebruikelijk.
62. လာတုမာလဲလဲ K. N. = mrijeman, kanonnetje.
63. [လာလဲ] လာလဲ K. N. = In de uitdrukking kagawa kèloe = nglin doer, overluid droomen.

64. လာကံၵ် K. N. = droge bedding van een bergstroom.
W.: aloeran = spoor gemaakt door buffels, slangen of menschen.
65. လိာကံၵ် tr. K. N. = njiriki
Wong ngasrep ngilari oejah.
Te Solo is het een desawoord voor zoeken.
66. လာကံၵ် K. N. = nalar, djalaran
Ko pada toekaran alaté keprèmèn?
67. လိာကံၵ် K. N. = bamboezen loopplank bv. bij vaartuigen of op een vlonder; riettafel, waarop het suikerriet geplaatst wordt vóór het door den transporteur naar den molen getrokken wordt.
68. လာကံၵ် db. e. w. K. N. = 'ndjoegoeg, blaffen.
In Solo van het huilen van een hond enz. (zie W.)
69. လာကံၵ် K. N. = djatmika, bescheiden van gedrag.
In Solo: welluidende klank van stem of muziek-instrument.
70. လာကံၵ် K. N. = 'mbebéda, plagen, treiteren van kleine kinderen bv. ook door ze te slaan.
W. heeft élég-élég, maar verwijst dan naar iming-iming, waar de al te speciale verklaring het woord niet genoegzaam dekt. [uitspraak in Bjm. èlèg-èlèg. *Corr.*]
71. လိာကံၵ် tr. K. N. = ngiloni, iemands partij nemen; partijdig zijn in iemands belang.
72. လာကံၵ် tr. K. N. = ngatjarani; het goed ontvangen van een hoogereren gast.
73. လာကံၵ် of လာကံၵ် e. w. K. N. = omong-omong akèh tanpa ana kanjatané; opsnijden.
Ook: 'ndopok (zie beneden)
De bet.: arep die *de N.* voor Pekalongan en *Dj. 127* voor Koedoes opgeeft, was zegslieden onbekend.
74. (လိာကံၵ်) လိာကံၵ် K. N. = sepélé
W. ipil-ipil: bij beetjes bijéngaren van dingen van weinig waarde.
75. လာကံၵ် e. w. en tr. K. N. = bedriegen bv. van iemand, die iets kopen moet ter waarde van 10 cts. en 15 cts. in rekening brengt.
Opèlan heeft de winst aldus verkregen.

76. လာလဲ K. N. = ben'doengan, dijk. [In Bjm. eveneens in gebruik; ook wel: dawoehan. *Corr.*]
77. ကုလကုလေယျ K. N. = apik. Harlodjikoe ngèdjès.
78. လာလဲလျ N. = adja.
79. (လိလိ) လိလိလိ K. N. = ngajer-ajer; opzicht houden; onbeveeglijk staan.
80. လာလဲလျ tr. K. N. bijeenroepen van de koelies door den kebajan.
81. ကုလကုလေယျ e. w. K. N. = ngleboes; loopen in den regen zonder bescherming.
82. (လာလိကျ) လာလိကျ or လာလိကျ K. N. = geringtaoenen, langdurig mager zijn door ziekte.
83. လာလဲ K. N. = 'mbiantoni, elkander bijspringen met geld of werk.
Injong doewé sawah mara pada diajang.
[ajang Bjm. eveneens: met opgeheven armen achterover buigen totdat de handen den grond raken, b.v. bij gandon, een zeker spel met steenen. Op Solo: ngajang, ngajang. *Corr.*]
84. ကုလကုလေယျ K. N. tremèmès, zekere vrucht. [Soort van bestroe, welke gaar gekookt en uitgezogen wordt. *Corr.*]
85. လိလိ e. w. K. N. = oedoed.
86. လာလဲလျ K. N. 1° = andon, tijdelijk ergens blijven om daar iets te verrichten. In deze bet. wordt het ook op Oost-Java gebruikt.
2° = 'nglembara, rondzwerven.
W. kw. = 'mbebarang; t. p. steeds, in welke bet. de N. het op geeft voor Djapara en Soerakarta.
In Solo is 't slechts onder desamenschen gebruikelijk.
87. ကုလကုလေယျ K. N. = merang.
W. noemt oman een desawoord voor padistoo.
In Bjm. is oman de stengel v. d. padi (Solo: merang), terwijl merang het kaf, de bolster is (Solo = mramboet).
Zie de N., wiens verwijzing (s. v. merang) naar W. de zaak niet genoegzaam opheldert. T. 128.
88. လာလဲလျ K. N. = akèh (toemrapingsinggat) keboné enggoné korèngen blatoengé wis oemrik.
W.: rijzen van het water.

Soms wordt het in Solo ook figuurlijk gebruikt en dan beteekent het: toenemen, erger worden.

89. ᳑᳚᳚᳚᳚ K. N. = het draadvormig uiteinde van een pisangblad. soemret, soepret, N; saimret, saipret K. = een weinig.
W. geeft nog de vormen saimet en saipet.
Alleen de laatste vormen zijn in Solo gebruikelijk, ook: saimit en saipit.
90. ᳑᳚᳚᳚ N. = soekoer, maar als Schadefreude.
A moerdimalingi! dioetangi baé ora oelih.
91. ᳑᳚᳚᳚ K. = Kimat (Oemat voor koemat niet gebruikelijk).
92. ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ or ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ K. N. = wira-wiri.
93. ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ or ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ or ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ K. N. = loengadohawit nepsoe nganti ora katon (Solo: lap-lapan?)
pratpratan = ora djendjem, niet rustig thuis blijven, telkens uitgaan.
Kenang apa ko pidjaran pratpratan baé?
94. ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ or ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ K. N. = tjawetan, bedekking der schaamdeelen.
95. ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ K. N. = een lekkernij van ketèla, die geraspt en gekookt wordt.
96. ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ N. = gampang.
97. (᳑᳚᳚᳚᳚) ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ K. N. = pating salebar; overal slordig verspreid liggen b. v. van vuil.
98. ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ N. = mongsà.
Emèng si anoe gelem teka mrènèh = mangsasi anoe gelemateka mréné.
de N. geeft voor Adjibarang en Poerwokerto den vorm mèn g in dezen zin op.
99. ᳑᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ = 1° sepi banget, awit kabèh wis loengā
T. 142 beweert dat het in Tegal steeds met sepi verbonden is. Van Bj. geldt dit niet: wong koempoelan kijé wis ambring pada nang endi enggoné?
cf. W.: mamring. kw.: sepi banget
2°. zekere heester met welriekende bloemen en bladeren, die op de markt verkocht worden.

100. ᠠᠨᠨᠢ K. N. = *sedian, djaga.*
iki pasaréan kanggo agané ndara = djaga-
né bendara.
 ᠠᠨᠨᠢᠨᠠᠵᠢ K. N. = *tanggoengan, borg.*
101. ᠠᠵᠠᠮᠠᠷᠠ N. = *ajo, mara.*
102. ᠠᠨᠠᠵᠢ K. N. = *ta,*
ko ikoe adja sok nangis oegèn.
103. ᠠᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢ e. w. K. N. = *geheel nieuw zijn of maken; iets geheel zijn*
of maken (dus onvermengd hetzij met 't oude, hetzij met
andere bestanddeelen).
oemahkoe wis roesak; saiki agep takanjar-
aken tapi nijaté arep ngoëgal baé.
 Fig.: *Akoe arep oemah-oemah maning, betjiké*
keprèmèn apa ngoëgal apa nambal? d.i. zal
ik een jong meisje huwen of een weduwe (gescheiden
vrouw)?
 Zie ook *T. 154.* In beide opgegeven voorbeelden en in dat
 van *Walbeehm* omtrent de vernieuwing van het huis met
 djatihout alléén, wordt ook gebruikt *mroeka*, wat ook
 Oost-Javaansch moet zijn (niet Solosch).
Ngoëgal in den zin van: onvermengd van eten en drin-
 ken (*T. 154*) was mijnen zegslieden onbekend.
104. ᠠᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢ of ᠠᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢ K. N. = *ontang-anting.*
 In Poerbolinggo is de tweede vorm het meest gebruikelijk;
 voor een eenig kind. In Adiredjo gebruikt men, volgens mijn
 berichtgevers, uitsluitend den eersten vorm daarvoor, terwijl
 de tweede in zwang is voor een eenige vrucht aan een boom.
 (Voor de ook in Bjm. gangbare uitdrukking:
oewotogal-agil, zie *W.* onder *ogak*).
105. ᠠᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢ of ᠠᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢ e.w.K.N. = *loemakoe legèh.*
 Solo: duidelijk in het oog vallend, zichtbaar zijn (zie *W.*).
106. ᠠᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢ of ᠠᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢᠨᠠᠵᠢ N. = *èmpèrè, kaja-kaja.*
 Behalve: bevel, geluid (*W.*; *de N.*; *Dj. 170*;) beteekent
 het ook: het schijnt, n.l. van een geluid; zie het vb. bij *Dj.*
170, waar men den zin:
ika abané ana wong amboetohaké maling,
overzette: daar schijnt men (naar 't geluid te oordeelen)
een dief te pakken te hebben.

107. ၵၢၼၢၼၢၼ ၵၢၼၢၼၢၼ K. = sandjang.

De vorm obrol-obrolan, wordt als K. N.

voor: beuzelpraatjes houden gebruikt (zie W.)

108. ၵၢၼၢၼၢၼ ၵၢၼၢၼ K. N. = lodok; lodèg, loszitten bv. van een spijker, houten pin, wiel.

109. ၵၢၼၢၼၢၼ ၵၢၼၢၼ K. N. = zich verspreiden van een gerucht; in beweging zijn van water, bladeren, een huis, dat door den wind geschud wordt.

110. ၵၢၼၢၼၢၼ ၵၢၼၢၼ K. N. = djaran képan; ook: de man, die erop rijdt; toekang èbèg, de aanvoerder; èbèg-èbègan, met zoo'n paard rijden.

Het woord is slechts in deze bepaalde beteekenis dialectisch (hoewel ook wel in Jogja in gebruik).

W. geeft als Solosch op: èbèg: zadelklep. Èbèg-èbègan wordt in Solo ook gebruikt voor een ouderwetsch zadel. [Geen zadel, doch een geborduurde lap, onder het zadel afhankelijk, welke oudtijds bij parades e.d. gelegenheden werd gebruikt. *Corr.*]

111. ၵၢၼၢၼၢၼ ၵၢၼၢၼ K. N. 1° = doepèh, soemangkéan.

Sidin abong-abong bapané dadi prijaji, nakalé ora djamak.

Abong-abong pinter karo wong bodo bandjoer sawijah-wijah

de N. en *T. 157* verklaren het als kebangeten.

In den zin van het door *de N.* aangehaalde vb. uit Tjilatjap was het aan zegslieden niet bekend.

In den zin: abong-abong dadi prijaji, marang sadoeloer toewa orangadjèni (*T. 157*) ontkent *Walbeehm* tegen zijn voorlichters in, dat abong-abong door soemangkéjan ware weer te geven en stelt er voor in de plàats: kebangeten. Volgens het eenparige getuigenis van hen, die ik raadpleegde, is juist het woord soemangkéjan hier op zijn plaats, kebangeten niet. Het woord soemangkéjan beteekent n.l. als bijv. nw.: trotsch, maar het wordt ook gebruikt als voegwoord, dat de rede opgeeft, welke een hoogmoedig mensch voor zijn gedrag meent te hebben. In het vb. van *T. 157* kan het dialectische woord weergegeven worden door soemangkéjan of doepèh.

In het woord abong-abong ligt steeds iets afkeurends-

waardigs, maar niet altijd iets hoogmoedigs: *Abong-abong akoe dadi wong Walanda, bandjoer kosenggoe soegih doewit baé*. Hier kan er niet soemangkéan voor in de plaats gesteld worden, wel doepèh. Het afkeurende ligt hierin, dat de vrager niet moet denken, dat elke Hollander rijk is. Dus ongeveer: al ben ik ook een Hollander, toch moet gij niet meenen, dat ik rijk ben.

Abong-abong is ook gebruikelijk in den zin van een werkwoord: *adja abong-abong akoe dadi wong Walanda (= adjadoepèh), bandjoer kosenggoe soegih doewit baé*.

2°. = rékaréka.

Deze beteekenis past in het door *de N.* voor *Tegal* opgegeven vb. waar hij het, volgens mijn zegslieden, ten onrechte verklaart door soemangkéjan: *kowé adja abong-abong dadi priaji*.

112. ဝိကိဏ္ဍ

db. K. N. = roosteren van dunne luchtige spijzen als op a k, terwijl ating-ating het voorzichtig roosteren aangeeft van meer massieve spijzen als mais.

Het woord is ook gebruikelijk als nevenvorm van angingan, in de lucht drogen, zie *W.*

113. ဝိကိဏ္ဍ

K. N. = trenjoeh.

Atikoe angrod.

114. ဝိကိဏ္ဍ

K. N. = vóór (van tijd).

Dina Kemis angkatan pasar wagé.

115. ဝိကိဏ္ဍ

db. K. N. = voortkruipen van of als de rupsen.

116. ဝိကိဏ္ဍ

K. N. = idjlag-idjlig; steeds maar door:

Ko ingklang-ingkling maring pasar ngarah apá?

N. B. *Idjlag-idjlig* komt niet in *W.* voor; ik nam het op in de hieronder volgende lijst van woorden, ook in Solo gebruikelijk.

117. ဝိကိဏ္ဍ

e. w. K. N. = een kind of mensch op den schouder dragen.

T. 167 ဝိကိဏ္ဍ = *kebajan* n. l. i. d. z. v. *boodschapper*.

Volgens mijn zegslieden: de helper van den *kebajan* (wat misschien ook met de nadere omschrijving bedoeld wordt).

de N. geeft het w. w. op voor *Tegal* = opstoken, evenmin als den zegslieden van *Walbeehm*, was dit den mijnen bekend.

118. ၵုၵ်းၵုၵ်း e. w. K. N. = ngelak.
119. ၵိၵ်း db. e. w. K. N. tjlepat-tjlepoet, schielijk wegkapen
Het zelfst. nw. ingkoeng K. N. duidt aan een met kop en
al als zg. smoer bereide vogel b.v. ingkoeng bèbèk,
gebruikt bij de slametan rasoel.
(Zoo ook in Solo).
120. ၵိၵ်း K. N. = koewatir; sanggaroenggi.
121. ၵိၵ်း ၵိၵ်း K. N., dolanen santri (kinderspel). [Een ver-
tooning, door kinderen tegen betaling gegeven. De deelne-
mers zijn santri-kinderen, welke, op bepaalde wijze uitge-
dost, onder eenvoudige dansbeweging Arabische (?) liedjes
zingen. *Corr.*]
122. ၵိၵ်း e. w. K. N. = ngindjen, gluren.
Zóó ook *de N.* en *T.* 179. In Bjm. ook: afluisteren, luisteren
naar b. v. het geluid van krekels.
123. ၵိၵ်း of ၵိၵ်း K. N. = gèsèh, soelaja.
124. ၵိၵ်း K. N. = veel, van grootere zaken van één soort op een
plaats, waar zij gezien worden bv. van borden, die op een
tafel staan (niet in de kast); ook van menschen, die ergens
te hoop zijn geloopt.
125. ၵိၵ်း = poelèn, nat (van rijst); boeket (nat van sajoeran).
126. ၵိၵ်း ၵိၵ်း K. N. = mawa-mawa; walak-walak.
Ora saben wong walanda kasar temboengé
baé, napsi-napsi wongé.
de N., *T.* 187: roepa-roepa; déwé-déwé.
127. ၵိၵ်း K. N. = boetarepan, jaloerschheid.
128. ၵိၵ်း ၵိၵ်း N., een woord, dat een verwondering uit-
drukkende vergelijking aangeeft: néngané kaja koe-
wé! = o, is dat die! Zie: *de N.*: èngan.
129. ၵိၵ်း ၵိၵ်း = énggané, zie *W.*; *T.* 171; *Dj.* 190.
Nénggané akoe soegih akoe bisa toekoe
djaran.
130. <ၵိၵ်း ၵိၵ်း> ၵိၵ်း ၵိၵ်း K. N. = ketjowèk (zie Solosche
woordenlijst), beschadigd: van aardvruchten, die door den
patjoel getroffen werden. [Men spreekt uit: tjowas,
en ketjowas. *Corr.*]

131. ကာခါးကွဲ K. N. = kakoe patjelaatoené, waarbij de klanken eenigszins ingeslikt en de medeklinkers niet geaccentueerd zijn. [Uitspraak: tjowag. *Corr.*]
132. ကာခါးကွဲ K. N. = puist op de kruin van het hoofd.
133. မိကုဏ္ဍကုဏ္ဍကုဏ္ဍ or မိကုဏ္ဍကုဏ္ဍကုဏ္ဍ K. N. = tjengèrètong. een insect, dat in de bergstreken tegen den avond een schel gepiep (owèr-owèr) doet hooren. [Het insect heet tjindélèrèt. *Corr.*]
134. ဝါကုဏ္ဍ K. N. = opak boedin. [tjantor = groote opak boedin, besproeid met suikerwater, tjantor = kleine o. b., zonder suiker. *Corr.*]
135. မိကုဏ္ဍ K. N. = boemboeng wadahtjèré oetawa bibis: een koker, waarin de meisjes kleine kakkerlakken verzamelen om die te roosteren en te eten.
137. ဝါကုဏ္ဍ e. w. K. N. = njadong.
Si Sidinlaginjantongpeté.
Ook de vorm ngantong (van antong) komt voor.
138. မိမိ e. w. K. N. = 'nggoedjeg, netèr.
de N. geeft voor Tegal den vorm tletjer op.
139. မိမိ K. N. = nelitik, met nauwkeurigheid navragen.
140. မိမိ K. N. = njabrang ngoengsang; tegen den stroom oversteken.
141. ဝါခါးကွဲ K. N.: pager tjatjagan = huispager van platgeslagen halve bamboe, in tegenstelling met pager ploepoeh: een pager van platgeslagen heele bamboe. 't Werkw. natjag ook in Solo gebruikelijk, zie W.
142. <ကာခါးကွဲ> ကာခါးကွဲ K. N. = လမိကုဏ္ဍ, riool, afvoergoot.
143. ဝါခါးကွဲ e. w. K. N. = heen en weer loopen zonder den beleefdheidsvorm in acht te nemen.
144. ဝါခါးကွဲ or ကာခါးကွဲ K. N. = katjoe (zie *de N.*; T. 210)
Het wordt ook gebruikt als maat van een halve el.
145. ဝါခါးကွဲ e. w. K. N. = struikgewas en andere kleine gewassen beschadigen door een tak of bamboe (dus steeds een betrekkelijk klein gewas, niet een geheelen boom) bij het vellen er op te laten vallen, of aldus beschadigen bij 't wegsleuren.
146. ကာခါးကွဲ K. N. = kenaratjoen
tjorokan = ratjoen.

147. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် = g a m p a n g ; s e p é l é ; t j a l i m è n (van het ontvangen van geesten).
T. 218 kent het alleen in den zin van tjalimèn: eenvoudig, karig in het ontvangen van gasten.
In Bjm. wordt het ook in het algemeen voor: gemakkelijk gebruikt: e n g g o n é a k o e k o n n g i s è n i g e n t o n g s i d j i b a h é t j è r è m.
148. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = g e r è h ; gezouten visch.
149. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = p a n g g o n a n p e p a n g a n a n j è n w o n g d o e w é g a w é. W.: t j r a b a k a n of patrabakan, bidplaats, leerschool cf. *de N.*
150. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် of ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် e. w. K. N. = b a b b e l a c h t i g , ook: een dit dan dat vragen te ontvangen. Nevenvorm van tjriwis (zie W.).
151. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = t j e m a k - t j e m i k ; langzaam eten van iemand, die geen eetlust heeft. 't Dialectische wd. ook van dieren gebruikelijk.
152. ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = v e l d m u i s , die in de klapperboomen huist.
153. ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = s o o r t f a k k e l , bestaande uit een flesch olie, bevestigd op een bamboe, met een stuk doek als pit cf. *dipa* W.: k w . = p a d a n g , o b o r .
154. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = t j o w è k , aarden schotel voor s a m b a l .
155. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = s o o r t w a l a n g .
156. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. 1° = l a l a b a n , rauwe groenten bij de rijsttafel; 2° = k e t j o w è l , bij ongeluk door een wapen of instrument ontveld.
157. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = een woord om aan te duiden, dat de last niet aan weerszijden van de pikoelan gelijk verdeeld is: e n g g o n é m i k o e l p a r i k o e w é è s i h t j o l .
158. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = b a l o b o k , verdikt tranenvocht, slaap in de oogen.
159. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = u i t r o e p v a n v e r b a z i n g .
160. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် e. w. K. N. = n j l è w è n g .
161. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် e. w. K. N. = d i c h t b i j e l k a a r (van planten):
n a n d o e r d j a g o e n g k o n l i t j i k .
162. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = t j l è r è t of t j l a r a t : t j l è r è t g a m b è l , v l i e g e n d e h a g e d i s .
163. ႁၢၢ် ႁၢၢ် ႁၢၢ် K. N. = l a n t i p a n , snel in 't begrijpen en goed in 't onthouden. 't Laatste ook: t j a n t i k a n (zie W.)

W.: *tjalak* = voorbarig zijn door vóór zijn tijd te spreken; *tjalakan*, telkens in de rede vallen. *Rh.*

164. ᨗᨕᨗᨕ K. N. = *pitoewas* b.v. van den handel.
165. ᨗᨕᨗᨕ e. w. en ᨗᨕᨗᨕ K. N. onzin praten.
166. ᨗᨕᨗᨕ e.w.K.N., ook *nlétong* = een voorschot nemen op afbetaling door middel van de opbrengst van vee, vruchtboomen enz.
167. ᨗᨕᨗᨕ K. N. = *telik*, *sepioen*.
168. ᨗᨕᨗᨕ N. = *tjilik*.
169. ᨗᨕᨗᨕ K. N. = eigenschap van iemand, die slechts licht werk wil doen.
170. ᨗᨕᨗᨕ K. N. = *middenstijl* in een *empèr*.
Eigenaardig de uitdrukking: *ora gawan inding tjementing* = *gloendoeng semprong* (Solo): van een arme bruid, die niets ten huwelijk meebrengt.
171. ᨗᨕᨗᨕ e.w.K.N. = *oemoek*.
172. ᨗᨕᨗᨕ e.w.K.N. = *berijden zonder zadel*.
173. ᨗᨕᨗᨕ K. N. = *djeboel*, onverwachts zich voor doen; ongedacht aangetroffen.
174. ᨗᨕᨗᨕ K. N. = *vaag, onvertrouwbaar van gerucht*; ook in denzelfden zin gebruikt als 165.
Ko gawéné tjemplang-tjemploeng haé si Bangsa oramati, diomongnamati.
W. In Banj. z. v. a.: *ora patingandel*; wat niet nauwkeurig is weergegeven.
175. ᨗᨕᨗᨕ K. N. = *tjangkir gedé tanpa tjantèlan*.
W.: doorlopend gaatje zooals in een plank of kous.
Dit in Bjm. *tjremplon*.
Pating tjaromplong: Bjm. *pating tjremplon*.
176. ᨗᨕᨗᨕ K. N. = *worsoeh* (Adiredja).
Tjara-tjara akèh temboengé ketjambroek.
Elders in Bjm. ᨗᨕᨗᨕ
cf. het verwante *salabrèh* in W.

177. ၵာသး (အူဇိဏ) K. N. = ongemak aan de vingers, waarbij de huid aan de nagels afschilfert (gelijkend op de vrucht van den tjomb rang).
178. သာဇာ သိဇာ K. N. = tjekitang-tjekiting, ora tegel.
Enggonmoe nambani wong kaé tja-
tang-tjiiting temen.
W.: njekiting = tusschen twee vingers grijpen.
Het woord beteekent iets met tegenzin, als was men er vies van, doen.
179. သုံဇိ K. N. = soort schoffel, ook pantjong genoemd (zie beneden).
180. သိဇာဏကတူ K. N. = tjèngkré, twistziek van kinderen, plaagziek met de handen.
De omschrijving d rengki bij *de N. en T. 281* voor Tegal opgegeven, althans voor Banjoemas onjuist.
181. သိဇာဏ of သိဇာဏး N. = bisa, kunnen.
182. ကကုဏး e.w.K.N. iets begeeren te verkrijgen, zonder dat 't. lukt
enggonkoe 'nggolèt. iwak 'ngraong.
183. လူဇူဇိ K. N.: klein van gestalte (van een vrouw).
184. လူဇူဇူ K. N.: rheumatiek in de heup, waarbij men een brandend, prikkelend gevoel heeft.
185. ကဇူဇူ K. N. = panèn mangsa rendeng, in onderscheid met de sadon, rijstooft in den drogen tijd.
186. ဂူဇူ K. N. = bingoen g.
187. ၵကူဇူ e.w.K.N. = 'ngrintih, om iets zeuren.
188. ၵကူဇာ e.w.K.N. = telkens andere bevelen geven en daardoor lastig en kleingeestig: r è w è l.
189. <ၵူဇူ> သူဇူ K. N. = compleet, van een stel kleeren.
wong kaé maring pasar toekoe sandangan saroetjoen.
190. ၵကးဇူ e.w.K.N. = 'mboeroe; ngojak.
rok-rokan, elkander nazitten bv. met krijgertje.
de N. en T. 303 = djèloengan, wat vertaald wordt door: krijgertje spelen; volgens zegslieden gaat dit laatste steeds gepaard met zich verstoppen, dus: buutspelen. (tjembèloengan, niet: tjembiloengan, *T. 303* is het zelfde als djèloengan).

191. $\text{ḥi} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ e. w. db. of tr. = schoonmaken; opruimen; afnemen (van de tafel na het eten).
In dien zin ook: 'mbèrèsi.
192. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ of $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = s e n g k o e t.
193. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = moeilijk begaanbaar b. v. doordat er veel steenen op den weg liggen, door sporen van ossewagens enz. *T.* 309: m o e n g g a h m e ḍ o e n.
194. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = anggoek, slawatané botjah-botjah kanggo tontonan.
195. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = rontoganing poepoegan: afval van oud dakstroo.
196. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ e. w. K. N. = ngedang salijané bras, kaja ta: kloeban, katéla sap.
197. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ kloeban, katéla sap.
198. $\langle \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \rangle$ $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ = hardop droomende dutten.
Oewong kahé toeroe direp-reppi.
199. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = soort roode verf, ook als medicijn gebruikt.
200. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ e. w. K. N. = ngroemat b.v. sapi, sawah.
W. ngroepéja = mradoeli, ngrèwès.
201. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = lastig, omslachtig (van werk).
202. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. 1° = redja *T.* 322.
2° = wat althans in Banj. ook renes heet: overvloed van levensmiddelen hebben (in deze beteekenis werd renes aan *W.* door *Rh.* opgegeven).
Akoemaring oemahé si Soeta, redjèh bagnet, awit si Soeta panoedjoe njambelèh ajam.
203. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = boengah, ngoembar kasenengan, lichtzinnig vermaak: Wongkoewé demenné rija-rija.
204. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ e. w. K. N. = 'mbijet; veel vruchten of bladeren dragen.
W.: alas rajoedan = wildernis met gras en kleine struiken; ook in Banj. gebruikelijk; niet in Solo; daar heet dit: bondotan.
205. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = tjriwis, gezwets; zwetsend.
206. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ e. w. K. N. = ngomjang (*Bjm.*: ngromjang), wartaal spreken.
207. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = dompolandjaé, gembertros.
208. $\text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ} \text{ḥ}$ K. N. = gording van een huis (bouwterm).

209. နုတ္တရဗျာ or နုတ္တရဗျာ K. N. = mentoengoel, te voorschijn komen.
Orana kabaré 'mbok remboewas.
210. ဂုဏ်ထံ K. N. = dissel, waaraan een bijgespannen paard trekt.
djaran rébangan, zulk een paard.
e. w. 1° = 'mbiantoni (cf. ajang, boven).
2° = iemand met dwang ergens heen brengen:
dirébang maring boei.
211. ဂုဏ်ထံ K. N. = djibeg, pating kranteng n.l. in den zin van: „veel” van dunne, lange dingen als: touwen, wortels enz.
enz. Pager kijé ramaté (of lamaté = spinneweb, zie W. op gezag van Rh. rambeng temen.
Oewit waringin kahé ojodé rambeng temen.
212. ဂုဏ်ထံ e. w. K. N. = 'nggogrok, afvallen van bladeren, uitvallen van bloemen, loslaten van bamboelatten (in de rangkèn).
213. နုတ္တရဗျာ K. N. = tjikat, tjoe kat, rikat.
214. ဂုဏ်ထံ K. N. = bendéra tjilik, rontèk (klein vlaggetje).
215. နုတ္တရဗျာ K. N.: ooglijden, waarbij het hoornvlies beschadigd wordt door wrijving veroorzaakt door verouderde wonden bv. bij trachoom.
216. နုတ္တရဗျာ K. N. = mengi, aanborstig; asthma.
217. နုတ္တရဗျာ K. N. = naam van een pikoelan, die geluid geeft.
Ouder gewoonte gaf hij, die de hulp van anderen inroept om zijn rijst te dragen, aan den eersten drager een pikoelan waarop in het midden een stukje bamboe met touw is vastgebonden, wat een zeker rhytmisch geluid maakt. Die eerste pikoelan heet rengkong; wat de sawahbezitter doet: rengkongan.
Si Dipa enggoné ngater paringango rengkongan.
218. ဂုဏ်ထံ e. w. K. N. iemand of iets met zijn tweeën op de handen dragen: een kreupele aan beide kanten zóó ondersteunen, dat hij zich voortbewegen kan.
219. ဂုဏ်ထံ K. N. = saron gedé, een kleine gamelan.
220. ဂုဏ်ထံ or ဂုဏ်ထံ K. N. = awad-awadan; sengadi.
Ko koewé dioendang loerah pidjangan kolan.
221. ဂုဏ်ထံ en ဂုဏ်ထံ K. N. = ora koloe.
Akoemaengoental pil, tapi kondoel baé.

222. ၵၵၵၵ ၵၵၵၵ K. N. = lowoeng; tamelijk veel, meer dan anderen.
Enggonmoe sesawah olèh pirang datjin?
akoe olèh nem datjin.
Ko madan kandjat olèhé akoe moeng olèh
limang datjin.
Zoo ook *de N.* voor Tjilatjap.
Gewijzigde beteekenis: tamelijk mooi.
Oemahé wong Poerbalingga kandjat-kand-
djat kabèh.
223. ၵၵၵၵ ၵၵၵၵ of ၵၵၵၵ ၵၵၵၵ K. N. = manèh-manèh, itik-
itik.
Kétjé-kétjé nangis, dolan sap.
de N. (Magelang) = kéwèh-kéwèh, aan zegslieden on-
bekend.
224. ၵၵၵၵ ၵၵၵၵ K. N. = kètjèhan, kitjih an, in het water plassen,
pootjes baden.
225. ၵၵၵၵ K. N. = bestroe, komkommerachtige vrucht.
226. ၵၵၵၵ ၵၵၵၵ e. w. K. N. = krabben vangen met een worm die op een
sada bevestigd is.
227. ၵၵၵၵ tr. K. = mastani; noemen, rekenen voor (Adiredjo).
228. ၵၵၵၵ K. = kera.
229. ၵၵၵၵ of ၵၵၵၵ K. N. = soegoeh. cf. *de N.* geeft 't op als
K. w. voor Karanganjat.
In het Kw. beteekent koeren echtgenoot(e); makoe-
ren, trouwen, samenleven enz.
T. 376: ngoekoeren = njoegoeh sega. Naar 't
schijnt alleen in 't passief. Dit volgens mijn zegslieden onjuist.
230. ၵၵၵၵ K. N. = ila-ila, sarana.
Koela menika nijatipoen bade mantoe, kré-
nahipoen kepripoen mawon?
N. B. Voor 't Solosche gebruik zie Solosche woordenlijst.
231. ၵၵၵၵ e. w. K. N. = weinig vruchten hebben.
Oewit kijé wohé ngrančil.
W. (s. v. kančil) ngrančil, arm, haveloos zijn.
In dien zin ook in Bjm. gebruikelijk.
232. ၵၵၵၵ K. N. = kéré.
233. ၵၵၵၵ N. = koer-koer, uitroep om kippen te lokken.
234. ၵၵၵၵ K. N. = kéwat, verwaand, behaagziek.

235. kebandjoer N. = kebandjoer.
236. bisikan K. N. = bisikan, fluisteren; ook: in 't geheim iets bespreken. W.: geritsel van bladeren en andere kleine voorwerpen.
237. tjloewikan K. N. = tjloewikan; tjlebèkan tjilik, kotakan tjilik.
238. trekpot K. N. = trekpot van fijn, wit aardewerk in onderscheiding met téko: van grove, roode aarde.
239. ngoeroeng e. w. K. N. = ngoeroeng, 'nggedong. Manoek dikerem; botjah dikereming kamar. de N. geeft kereman voor Tjangkrep op als K. van koe-roengan. In Bjm. is 't K. N.
240. ketapek of ketapek K. N. = ketapek, bv. van iemand, die in een rivier wil baden en door het stroomende water bijna wordt neergeworpen, of van een schip, dat door den storm wordt overvallen.
241. afgemat K. N. = afgemat zich gevoelen door te zwaren arbeid.
242. mesakat K. N. = mesakat, kekoerangen pangan.
243. gagah K. N. = gagah, bregas.
244. tjik N. = tjik, tjik-djih, uitroep om een hond te roepen. W.: uitroep om wilde zwijnen te verjagen; een vijand te tarten; te doen hooren, waar men in een bosch is.
245. gespierd K. N. = gespierd; hard (van vleesch); stijf (van rijst enz).
246. Kadaran K. N. = woord om verwondering uit te drukken. Kadaran botjah kijé gemijèn loengané égin tjilik, siki wis gedé temen.
247. djoewadah N. djoewadah K. = djoewadah. In Bjm. wordt de naam ketan gegeven aan een gebak, waarvan volgens Solosch spraakgebruik ketan slechts één der grondstoffen is. Wat in Solo ketan heet, wordt hier gigih genoemd.
248. babal K. N. = babal, bloem v. d. nangka.
249. soesoeg K. N. 1°. = soesoeg, vischfuik. 2°. e. w. = 'ndeliking groemboelan.
250. kokoesan K. N. = kokoesan.
251. kokosan K. N. = kokosan, W. geeft kosan uitdrukkelijk als ongebruikelijk op.

252. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. N. = zweren onder de nagels hebben.
253. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ e. w. K. N. = 'ngréka, ngénta, voorgeven, dat iets zoo is.
Wonten tijang gadah lemboe sakit, ladjeng dipoensambelèh tanpa pamit kalijan loerah. Sarèhné loerah badé ngloewari tijang menika mila lapoeranipoen dipoenkéwal lemboe kenḍat.
In dezen zin niet in Solo, wel in Kediri gebruikelijk. De teekenissen, die J. opgeeft, in Banj. niet gebruikelijk.
254. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. N. = koewali, vuurtest om djangan lodèh op te koken.
255. ကုမ္မာရီ K. N. 1° = kloewoeng, regenboog.
W. heeft kloewoeng en koewoeng beide voor regenboog. In Bjm. is kloewoeng een slendang van eigen weefsel, in onderscheiding van de mooiere, gebatikte.
2° = kober.
256. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ of ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. N. = moendoer klawan isin.
W. klitjoet; ten rechte: klintjoet, ook hier gebruikelijk. [Uitspraak klijoes. *Corr.*]
257. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. N. = kebes, doornat.
258. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. N. = kemlandingan, kolontara, solontara. (In O-Java ook: lamtara.)
259. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. N. 1° = klokor, rochelen met de keel.
2° = sandja, bezoeken.
260. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. N. = klobot.
In Solo onderscheidt men klaras: droge pisang bladeren; van klobot, droge maïs bladeren. In Bjm. beide: klaras.
261. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. N. = kalkoen.
262. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ e. w. K. N. = muf, van eten dat te lang in een gesloten vat is.
263. ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. N. = goerih.
264. (ကုမ္မာရီ) ကုမ္မာရီ ကုမ္မာရီ K. 1° = kapanoedjon.
Wong wis djoeloengloenga kebon baé sakligané ditoebroek matjan.
2° = salakoe-lakoené.
Wong agep dadi soegih ngono; sakligané nandoer-nandoerija 'ndadi, dagang-dagang ija oentoeng.

265. ကုံကုံ K. N. = herhaaldelijk, tot vervelens toe heen en weer (van loopen, niet van rijden).
266. ကေလိ K. N.: slechts gebruikelijk in de samenstelling: kapidondong, vrucht van den kedondong.
267. ကျိန် K. N. = met kleine misvormde ooren (van dieren).
W. koepelan: de gaten in de oorlellen open, zonder soeweng of oewer laten. In Bjm. ongebruikelijk.
268. ကိဗြိကုလံ ကိဗြိကုလံ ကိဗြိကုမကျိ ကိဗြိကုမကျိ ကိဗြိကုမကျိ
N. = kaprijé.
269. ကုကုကု K. N. = tékélé, met verdorde, neerhangende hand.
In Solo (en ook in Banj.) képlèh, hangen van de kleine ooren van een dier, koplòh, id. van groote ooren.
Ook fig. van oorkleppen.
270. ကုကုကုလံ e w. K. N. = boeroeh; als daglooner werken.
Kodèn, werk van een daglooner.
271. ကိဗြိကျိ K. N. = ketoel.
272. ကိဗြိ K. N. 1° e. w. = slapen.
cf. *de N.* kedeng-kedengan = toeron (Adjibarang, Poerwokerto).
2° kedengé = terkadang; sedeng; sesoewéné.
3° kedengé = djalarané.
273. ကျိန် K. van koedi, een kapmes.
De onderscheiding, die T. 447 geeft tusschen koedjang en koedi is mijn berichtgevers onbekend.
274. ကိဗြိ K. N. = sregeplanrosa; wekel.
275. ကုကုကုလံ K. N. = oetji-oetji hebben (van dieren).
276. ကိဗြိကျိကျိ K. N. = geneesmiddel tegen buikziekte, gemaakt van kurkuma en houtskool van djati, door elkaar gewreven.
277. ကုကုကုလံ ကုကျိ K. N. = toempengsingdipengga: kajata gorèngan iwak, kembang, kabèh mahoe katjoeblesaké ing toempeng saranasada.
278. ကုကုကုလံ ကုကျိ en db. K. N. = gapend, van een lange, breede wond door een wapen of ander scherp instrument gemaakt.
279. ကေကုကု of ကေကုကုကျိ K. N.: omah kagok = een huis met een lange zadelkap zonder zijempers.
280. ကိဗြိကု K. N.: slametan keba = slametan mitoni, in de 7de maand der zwangerschap, ngebani = mitoni.

281. ၵိၵ် ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = ilir tjilik; keboet; kepet (zie *Dj.* 369).
282. ၵိၵ် ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = overgebleven plas in een overigens droge rivierbedding.
283. ၵိၵ် ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = gađoel oentoe, vuil der tanden.
284. ၵိၵ် ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = pakinanangan, vierkante houten kist met deksel voor sirih, ook een kist voor wajangfiguren.
(’t laatste ook in Kediri)
285. ၵိၵ် ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = door te zwaren last door gezwikt in de knieën en daardoor pijn hebben.
286. ၵိၵ် ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = ergens tijdelijk verblijven om iets te verrichten. Andere vorm: andon, *T.* 470.
287. ၵိၵ် ၵိၵ် e. w. en tr. K. N. = medit banget.
de N. geeft slechts droeni op voor Poerbolinggo.
Volgens mijn berichtgevers wordt ’t uitsluitend met de neusklink of als tr. werkw. gebruikt:
Si Soeta kahé soegihé awit banget enggoné
'ndroenèni barangé.
288. ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = sarem bag; rempeg.
Wong arep pada negor kajoe wis droem.
In Solo uitsluitend bij het spel gebruikelijk: compagnon zijn. (niet in *W.*)
289. ၵိၵ် ၵိၵ် e. w. K. N. = wéjâ, 'ndeléja, van menschen, die te laat komen, hun werk achteloos doen, niet gehoor geven aan vermaningen enz.
Wong wétan pada 'ndérah, wis waja h mangkéné doeroeng teka.
290. ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = mesakaké.
291. ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = èmper, die aan alle zijden van het huis dezelfde breedte heeft.
292. ၵိၵ် ၵိၵ် of ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = woeloeng; soort kuikendief.
293. ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = middelstijl in een huis.
294. ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = awoeg-awoeg, een lekkernij van katéla en suiker; ook bloendang geheeten (zie beneden).
295. ၵိၵ် ၵိၵ် of ၵိၵ် ၵိၵ် K. N. = kok, teka.
296. ၵိၵ် ၵိၵ် e. w. K. N. = 'ndokok.
de N. (voor Brebes) en *T.* 493 hebben den vorm dalah, aan zegslieden onbekend.
W.: dèlèh. *N.* (een plat woord).

297. ᨧᨱᨱ ᨧᨱ K. N. = do edoer, hoekkeper (bouwterm).
298. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ K. N. = panastis,
e. w. = ngerog, rogrogan: beven van de koorts.
299. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ e. w. K. N. 1° = miring seṭiṭik, een weinig hellen:
(van den grond).
2° = wartaal spreken.
3° = 'ndeléa, njamboet gawé ora
toememen.
(= 'nggrépéng, zie beneden).
300. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ K. N. = bandol, nakal kaworan kendel.
Delèpé wong wis disrengeni isih do-
lanan bahé.
301. ᨧᨱ ᨧᨱ K. N. = beroek, klapperdop als waternap gebruikt.
302. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ e. w. K. N. = oemoek.
(zie boven: 73).
303. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ K. N. = dèmpèt.
304. ᨧᨱ ᨧᨱ K. N. = anak walang.
305. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ e. w. K. N. = 'mbroeboel, 'ndilir.
306. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ e. w. K. N.
Over deze woorden is verschil tusschen *de N.* (voor Tegai)
en *T. 518*. Volgens mijn berichtgevers zijn de opgaven van
de N. althans voor Banj. juist, en daarentegen de beteekenis
liegen en het 'opgegevene v. b. bij *T.* onjuist.
De boven opgegeven vormen kunnen ook met voorvoegsel
(ngedoblang enz.) gebruikt worden.
307. (ᨧᨱ) ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ K. N. = pawon, keuken.
(zie boven onder pawon).
308. ᨧᨱ ᨧᨱ = béntjok, boomkikvorsch.
Ook: dindang.
309. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ N. = mangsa ija, méndah, sakméndah.
'Ndanggon ko tējèng matja tjara melajoe.
310. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ K. N. = waris, sempoeloer: gelukkig zijn in den
handel.
Si Soeta kahé tahèk dagang; apa-apa sing
didol bisa pajoe.
311. ᨧᨱ ᨧᨱ K. N. = boentoet djago.
312. ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ ᨧᨱ K. N. = een booze geest, wiens komst kenbaar is aan het
achter gebleven vuil bij een overstroming.

313. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N. = sindèn, zingen.
W.: tandak, Mal. voor djogèd, dansmeid. cf. *Dj.* 435
314. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N. = dawoehan (*J.* 3), bendoengan; sluis.
[Tandjlig = sluis; dawoehan = dijk. *Corr.*]
315. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N.: saewit. b. v. moentoel satandjak.
316. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N. = oedan (Poerwokerto.)
W. = KW.
317. (𑀓𑀲 𑀓𑀲) 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N. = ketriwal.
318. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N.
Dit wd. is in Solo uitsluitend gebruikelijk voor een tocht naar een heilige plaats (zie *W.*).
In Bjm. ook gebruikelijk voor het vasten (vooral Maandag en Donderdag) met een bepaald doel; het zich onthouden (bv. 7 dagen) van bepaalde spijzen (bv. rijst of zout) cf. *tarak* in *W.*
319. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 Ng. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 Kr. wordt ook gebruikt voor 't caramboleeren van twee voertuigen.
320. < 𑀓𑀲 𑀓𑀲 > 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N. = tegel, koelbloedig; ook: niet toegewend (b. v. van een moeder tegenover hare kinderen).
321. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N. = lichte, tijdelijke kramp in de vingers hebben.
322. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 of 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N. = ilo-ilo gofo; dermènan nganggo oewer.
323. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N. 1° = tjap.
Toekang totol = Chineesche woekeraar, zoo genoemd naar de gewoonte om bij afbetaling een *totol* op de kaart te zetten.
2°. doorslag, om spijkers in te drijven e. w. spijkers aldus indrijven.
de N. geeft 't voor Tegal op een zin van *pesti*, zie ook *T.* 556.
Deze beteekenis aan zegslieden onbekend.
324. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 e. w. K. N. = ngeb, sluiten.
W.: teteg = palang; neteggi, de deur met een teteg afsluiten.
't Is het afsluiten met bamboe of hout, dat schuin van den grond tegen de deur wordt geplaatst.
In Bjm. is 't woord gebruikelijk voor: sluiten in het algemeen, op welke wijze ook.
325. 𑀓𑀲 𑀓𑀲 𑀓𑀲 K. N. 1°: dolanan botjah.
2°: amploké (angkoepé) kembang kaloewih.

326. ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ K. N. 1°. = tiwas, tevergeefs.
Tawas injong meng pasar, ora ketemoe
'mbari si bijoeng.
2°. toewas, pitoewas, voordeel, loon.
327. ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ K. N. = tégan, koelbloedig, zonder schrik.
b. v. iemand dooden; pijn verdragen enz.
328. ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ N. = éndjoh, bisa. Echter ligt in 't wd. tèles iets
spottends: wong ora tèles noelis bahé, réka-
réka noelis!
de N. geeft het op voor Poerworedjo.
329. (ᨘᨗ ᨘᨗ) ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ K. N. = kepiran, in den steek gelaten.
Een ander: talang tr. en cs.: voor iemand iets met voor-
geschoten geld koopen (zie W.) is niet speciaal dialectisch.
De bet. v.h. cs., die T. 577 geeft: njekelaké, nang-
goengaké, aan zegslieden onbekend.
330. ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ K. N. njlèwèng, van menschen en dieren (bv. van
schapen).
Wong dikongkon adja tlotjor-tlotjor: op
den weg hier en daar eens aangaan. In Solo in dezen zin:
salahwèngwèng of salahwèwèng.
331. ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ e. w. K. N. = ngetog, iemands eindbeslissing afdwingen.
Mengko si Soeta agep taktalèk apa sida
gelem loenga apa ora.
332. ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ K. N. = ronggèng, talèdèk. [Tlemboek = pros-
tituée zonder meer, welke niet het beroep van dansmeid
uitoefent. *Corr.*]
333. ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ e. w. K. N. = melas.
Injong nelangsa banget 'ndeleng randané
si Dipa anaké akèh, mangka ora ana sing
dipangan.
334. ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ K. N. = klös, waarop de verbindingsstijlen van een huis
rusten.
335. ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ K. N. = temen.
 ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ ᨘᨗ = satemené, sabarèssé.
Wong kijé enggoné omong sataplaké bahé.
de N. (voor Tegal) en T. 586: tetéla, genah. Aan
zegslieden is deze beteekenis, evenals het T. 586 opgegeven
v.b. onbekend.
W.: tèplek, taplek, tjaplek: juist, precies.
336. ᨘᨗ ᨘᨗ K. N. = tjaping.

Toedoeng wordt in Solo gebruikt voor hoed in het algemeen, speciaal de smalle pet van laken of andere stof der prijaji's.

In Bj. heet zóó de gevlochten, groote bamboe zonnehoed van den kleinen man.

337. ᮊᮧᮒᮧᮒ K. N. = tadjin, kandji.

338. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ e. w. K. N. = toetoel petis, van dichtbij, à bout partout schieten.

339. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒ K. N. = wat elk krijgt v. d. bawang (zie beneden).
e. w.: wong wadon nempah winih pari.
tr.: wong wadon ditempahi winih pari.
cs.: wong lanang nempahna winih pari
maring wong wadon.

340. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ K. N. = basi, schotel, schaal.
W. malaïsme voor wadhah; de N. (voor Wonogiri): slepèn.

Dj. 470 1°. = panggonan, 2°. = bisa, bisanan.

341. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ N. = lagi, mentas. cf. de N., T. 601, 605 b é n é d o g: ik ben zoo pas gekomen.

342. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ K. N. = tambeng: opgeworpen aarden dijk om af te scheiden.

343. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ e. w. K. N. = 'mbidjig, stooten.
Kebo. noemblem botjah.

344. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ K. N. = lengis, kwèlem, een soort mangga.
(W. lengis ten onrechte: soort waroeboom).

In Solo is tembem een figuur v. h. topèngspel.

Het Bataviaansche: kebembem, hoort men in Bjm ook voor deze vrucht.

345. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ e. w. K. N. = ngineb, sluiten, dichtdoen van een deur.
de N. geeft voor 't Keboemensche Karanganjat op: = n g e n e t, drukken.

Deze beteekenis en het opgegeven vb. aan zegslieden onbekend.

346. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ tr. K. N.: voor iemand zijn schuld betalen.

'W. tebok = een opgelegd of in gezet stuk hout.

347. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ K. N. = seneng, kerasan.

Akoe isih tebelat nèng Poerbolinggo.

348. ᮊᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒᮧᮒ K. N. = tjoblos, boetoel, door en door (van een gat).

349. ၵၵၵ ၵၵ ၵၵ K. = gedèg.
W. geeft het op als K. N. voor een op bijzondere wijze voor een gedèg of pager gevlochten bamboe.
de N. voor Karanganyar en Ngambal = gedèg.
In Banj. is het uitsluitend krama.
350. ၵၵ ၵၵ K. N. = lamat, flauwtjes, dun (van verf, vernis, kalk enz. die ergens dun opzit).
351. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = kenès, léndjèh, koemajoe, coquet.
cf. het Maleisch: bertingkah.
352. ၵၵ ၵၵ ၵၵ e. w. K. N. = iemands aangezicht met dé handen of op andere wijze bedekken.
cf. W.: toekoepp.
353. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = dengarèn, gebruikt om verwondering inzonderheid over iemands geluk uit te spreken.
tenggoen koolèh presèn: jij bent ook een geluksvogel om een fooi te krijgen!
354. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = vervoerder.
355. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. 1°. = angèl, sempit (van een weg).
2°. = soelaja (van woorden): temboengsoendit (van redetwistenden) (Adiredjo).
356. ၵၵ ၵၵ ၵၵ N. = kira-kira.
Manoekmoekahésandéjanora bisamaboer,
amargalarédiboeboeti.
W. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = soemelang en songgaroenggi, in ongelegenheid of twijfel zijn.
357. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = boenek in den zin van: orajem.
358. (ၵၵ) ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = kobongan, middenkamer met bed, waar offers gebracht worden. Als K. I. is het ook in het algemeen voor bed gebruikelijk. [Doch ook: asripisan! erg mooi!, en: gambar² ingkang poen gantoeng poenika damel pasrèning kamar, dwz.: Door het ophangen van die platen is het hier heel mooi geworden! *Corr.*]
359. ၵၵ ၵၵ K. N. = petèl koewoeng.
360. ၵၵ ၵၵ K. N. = soerasa. [ons onbekend. *Corr.*]
361. (ၵၵ) ၵၵ ၵၵ K. N. = moerka, ngangah-angah.
Kijéwongkosroehatemen, lah wong wis doewébras semono, isih arep oetang bahé.

362. ညှို့ညှို့ K. N. = jeuken v. h. hoofd (door luizen etc.); rommelen van een zieke buik; het voelen bewegen van de vrucht in de buik eener zwangere. (Oost Java: srendoel).
363. မာဂဝဲက K. N. = euphemistisch woord voor tikoes (zoo ook: Kang bagoes). [Syn. saragetil. *Corr.*]
- 363a. မိလူကျ e. w. မာဂမိလူကျ K. N. = njenjengit, tegenzin opwekken.
Ko koewé maraserek temen, saben dikongkon ija ora gelem.
364. ပွဲကဒ် K. N. = dremba, gulzig.
W. = inhalig.
T. 653 = andoegal. In die beteekenis wordt in Bjm. gebruikt het woord ကျမာဒ် .
365. မိကိလမိ K. N. = kedasih, de z.g. Piet van Vliet.
366. မြလူကျ of မိလူကျ N. = rada.
367. ကျမာဒ်ကျမာဒ်ကျ e. w. K. N. = 'm'bidjig. [Srowok wordt alleen van koeien en karbouwen gezegd. *Corr.*]
368. မြိမိကျ K. N. = nitèni.
Akoemahoe kepapag karo kowé, tapi ora weroeh, ora pati srilik.
369. ကျမာကျမာကျ K. N. = èntjok, jicht.
370. မြဲကဒ် K. N. = sidekah; koerban.
371. ပွဲကျ K. N. = juist passend (v. kleeren; van een deksel op een bus enz.); ook figuurl. van iem. woorden, die bijval vinden.
372. ပွဲကိလ N. = bokija, pirabara.
Srebija mitoeloengana = laat staan, dat hij mij helpt; 't mocht wat, dat hij mij zou helpen!
373. မိလူကျ K. N.: larané wong kasèp enggoné mangan, dadi samangsa kaleboe pangan, bandjoer moetah-moetah, badan krasa lesoe, arep toeroe bahé.
W. op gezag van *Rh.*: pijn in de maag hebben door ergen honger of trek hebben in eten; van daar wellicht fig. ook hysterisch.
374. မာကျ e. w. en tr. K. N. = met den voet of poot tegen iets aanstooten; kesaroeg = kepadoek, tegen iets aangestooten; saroeg, ook fig. gebruikt van het karakter: bits.

375. $\text{sa} \text{ na} \text{ la} \text{ na}$ N. = élingkoe.
Sakoewan injong doewé doewit limang sèn.
376. $\text{ka} \text{ na} \text{ na}$ K. N. = plandjer, klandjer.
377. $\text{sa} \text{ na}$ N. = saka ing.
Ko sekang ngendi?
Hiervoor ook: sing (T. 761).
378. $\text{sa} \text{ na}$ K. N. = poekang.
In den zin van singkang of sija de N.; T. 674 aan zegslieden onbekend.
379. $\text{ka} \text{ na} \text{ na}$ N. 1°. het wordt gebruikt voor 't intrekken van wat gezegd is:
„Kla mbimoe wènèhna ing adimoe” „Ija enja adja sotèn.”
2°. sotèn jèn = angger.
Akoebésoek 'mbèn arep maring Solo sotèn jèn akoe waras.
De eenigszins gevarieerde beteekenissen bij de N. en T. 679 en 314 werden door zegslieden ook voor Bjm. beaamd, behalve dat de betekenis sanadjan, die de N. voor soténé opgeeft, voor Tjilatjap hun onbekend was.
380. $\text{sa} \text{ na} \text{ na}$ K. N. = mongsa. [bestaat uit Sisan en si, is dus niet één woord. *Corr.*]
Sisansi goroh = mongsa goroha.
381. $\text{sa} \text{ na}$ K. N. = oewa (Maos).
382. $\text{sa} \text{ na}$ K. N. 1°. = silih, zie de N., Dj. 550. [Het equivalent van silih is selang. *Corr.*]
2°. = titip:
Sabakkoe selahna oemahé si Dipa.
383. $\text{ka} \text{ na} \text{ na}$ K. N. = patjoel garané lentjeng.
De betekenis, die T. 700 opgeeft, aan zegslieden onbekend.
384. $\text{sa} \text{ na} \text{ na}$ K. N. = slamansloemen, onbescheiden ergens binnen dringen, of zóó iets wegnemen.
385. $\text{sa} \text{ na}$ e. w. K. N. = ngoetil, kleinigheden stelen.
386. $\text{ka} \text{ na}$ K. N. = richel tusschen de huisstijlen.
387. $\text{ka} \text{ na} \text{ na}$ K. N. = nepsoe. [Moet zijn: sraton. *Corr.*]
W.: woedend, razend, van een wild varken.
In Bjm. ook van menschen.
388. $\text{sa} \text{ na}$ K. N. patingslasi = morak-marik, slordig door elkaar liggen, overhoop.

389. ꦏꦺꦮꦤ K.N.: Kéwan bangsané laler sing njakoti sapi, wedoes sap.
390. ꦏꦺꦤ e. w. cs. K. N. = tangan moeloeng.
391. ꦏꦺꦤ K. N.: bangsané loemboe.
392. ꦏꦺꦤ K.N. = mèh ngèmpèri roepané; djoemboeh Adiné slambroeh karo kakangé.
393. ꦏꦺꦤ K.N.: een batikpatroon.
394. ꦏꦺꦤ tr. K. N. = ngwènèhi.
395. ꦏꦺꦤ N. = ora soesah.
Selangan nganggobagoes.
396. ꦏꦺꦤ K.N. = gèsèh, soelaja.
Pangroengoemoeslèngso temen, ta' kontoe koe rèk, dadi toekoe 'mbako!
397. ꦏꦺꦤ tr. K. N. 1° = mloengsoengi, vervellen (slang etc.);
2° = njoelami, een dak repareeren.
398. ꦏꦺꦤ K. N. = tijd van den avondschemering.
Kesèpen, te laat tegen den avond.
499. ꦏꦺꦤ K. = klasa, gelaran.
de N. meldt voor Tjilatjap samak = klasa.
Althans in Poerbolingo en Poerwokerto wordt in het krama: samak, in het ngoko: klasa gebruikt.
400. ꦏꦺꦤ 1°. K. voor srengéngé.
2°. tr. K. N. = mitoeloengi barang-barang: iemand helpen door rijst, kleeren enz. te geven.
Samad-sinamadan = toeloeng-tinoeloeng (dit ook in Solo).
401. ꦏꦺꦤ N. = rada.
W. geeft de vormen: sada, sarada, semada, soemada.
402. ꦏꦺꦤ K. N. = gombal wadahan kinang: een oud stuk goed om gember in te doen bij 't sirihpruimen.
403. ꦏꦺꦤ K.N. = kampil, geldzak, ook gebruikelijk in den zin van tabakszak, grooter dan de gewone slepèn.
de N. voor Tegal: = slepèn, wat *T.* 736 bestrijdt.
Hij geeft 't op als = keba en omschrijft het als een van biezen gevlochten doos of zak voor lijfgoed, die in een slendang op den rug gedragen wordt.

Mijn zegslieden merkten op, dat in ieder geval een som-
pèt van pandan en een keba van loeloep gemaakt
wordt.

404. (ဆာကုဗာ-ကုဗာ) ဆာကုဗာ-ကုဗာ K. = kilap, kirang priksa.
405. ဆုဗာ-သီဗီဗာ K. N. = zweren achter de oorschelpen op het hoofd hebben.
W: soemping = oorsieraad.
406. ဆာ ဗွဲ K. N. = sisih.
Sambang kiwané; sambang wétan,
sambangen, huidziekte met puistjes over het heele
lichaam.
407. ကုဗာ-ဗွဲ K. N. = goewing, soewing, gespleten, v.d. bovenlip.
408. သီဗာ K. N. = saweg.
seganoë, vroeger eens.
Een ander: seg, zie T. 746.
409. သီဗီဗာ e. w. K. N. = ngerti (Poerwokerto).
W.: klein stukje ergens afbijten.
410. ဆာဗီဗာ K. = gaga, pagagan.
In Bjm. is sabin, het krama van gaga; petjal van sa-
wah (cf. T. 916).
411. သီဗာ e. w. K. N. = njebrak, voor een korten tijd geld of goed
leenen.
Akoe njebrang doewitmoë.
Barang sebrangan = barang kempitan.
412. သီဗီဗာ သီဗီဗာ K. N. = agé-agé, rikat.
Loengaha sebring-sebring.
413. သီဗီဗာ K. N. = ora pajoe, maar v. kains etc. (bobor, van
eten en afzonderl. voorwerpen).
cf. W.: niet gelukkig zijn b. v. v. e. speler (zóó ook in Bjm.)
ဆာသီဗီဗာ or ဆာသီဗီဗာ = njenjengit,
afkeerwerkkend.
414. ကုဗာ-ကုဗာ e. w. K. N. = 'mbidjig.
415. ကုဗာ zie de N. en T. 762.
Aan mijn zegslieden was de vorm disèngi bekend, niet
disèngèni. Ook: asèng.
416. သီဗီဗာ K. N. = kuren (van een kind).
417. ဆုဗာ-ကုဗာ e. w. K. N. = 'mbrèngkal: iets dat vast in den grond
zit, er uitsteken.

418. ᨗᨉᨆᨃᨉᨆᨃᨉᨆ K. N. = mak glojor, bok glojor: niet vast op de beenen staan.
 Atiné sengkéjang: verstrooid, zoodat men niet oplet bij wat gesproken wordt; in dezen zin wordt ook gebruikt: ᨗᨉᨆᨃᨉᨆ
419. ᨗᨉᨆᨃᨉᨆᨃᨉᨆ K. N. = kesoesoe.
420. (ᨗᨉᨆᨃᨉᨆᨃᨉᨆ) ᨗᨉᨆᨃᨉᨆᨃᨉᨆ = verslikt.
 W.: gestrand.
421. ᨗᨉᨆᨃᨉᨆ K. N. = wadaha gogok.
422. ᨗᨉᨆᨃᨉᨆ e. w. K. N. = njoenggi, op het hoofd dragen.
423. ᨗᨉᨆᨃᨉᨆᨃᨉᨆ zie T. 780.
 De volgende voorbeelden nog voor 't genuanceerd gebruik: korèng wis singget = mèh mari.
 pager singgetan, een half opgetrokken pager ook al is de bedoeling niet die verder op te trekken (Solo: een pager die als afscheiding gebruikt wordt).
 Ook wordt het woord gebruikt voor wat kort, gemakkelijk, spoedig kan gedaan of gezegd worden.
 In dien zin dus ongeveer = gampang.
 Een nevenvorm is ᨗᨉᨆᨃᨉᨆᨃᨉᨆ met lichtelijk gevarieerde betekenis.
 pagawéan wis singget = wis mèh rampoeng.
 pagawéan ingget = een werk dat langzaam aan geschiedt.
 Diingget en disingget worden door elkaar gebruikt.
424. ᨗᨉᨆᨃᨉᨆᨃᨉᨆ , bouwterm.
 Bij een omah tikelan heet van het stel balken, waarop het dak rust, de onderste singgem, daarop is de toempang (tusschenbalk) aangebracht; op dezen de tjantelan.
 Singgeman heet ook het vooruitstekend stuk van een balk, waarvan het onderste gedeelte is weggezaagd, om die op een anderen balk te doen rusten.
 Voor de eerste betekenis zie Mayer: *Een blik in het Javaansche volksleven*. I. p. 50, waar een teekening is van de balok toempangan takir. De bij Mayer geteekende figuur is onderste boven.
 De onderste balk (de korste) heet singgem.

425. ႳႱႱႱႱႱ N. = a w o h.
 ႳႱႱႱႱႱႱ N. = w o h é.
de N. ႳႱႱႱႱႱႱ = a w o h; volgens zegslieden: = a w o h a n, d. i. i n g s a e n g g o n - e n g g o n a r e p a w o h.
426. ႳႱ ႳႱ ႳႱ K. N. = w a i n g, niezen.
427. ႳႱ ႳႱ ႳႱ K. N. = meeëten, speciaal bij een feestje.
428. ႳႱ ႳႱ ႳႱ N. = a m b a l - a m b a l a n. Vb. zie bij o e n t j e l.
429. ႳႱ ႳႱ ႳႱ tr. N. = ' n d j o e r o e n g i; moedjoedi.
 A k o e o r a b i s a m e k è n i p a n d j a l o e k m o e.
430. ႳႱ ႳႱ K. N. 1°. s a w i t, een stel (van kleeren).
 s a s a w i t, r o n g s a w i t s a p.
 Zij behoeven niet van dezelfde stof of kleur te zijn, wel één stel te vormen.
 Daarentegen: s a w i t a n: van hetzelfde batikpatroon of klèur (zóó ook *W.*)
 2°. tr.: s l a m e t a n m i m i t i, het offerfeest, dat gehouden wordt als het gewas nog te velde staat (zóó althans in Noord-Banjoemas; in Adiredjo noemt men dit: d j a b e l, zie beneden).
431. (ႳႱ ႳႱ) ႳႱ ႳႱ ႳႱ ႳႱ ႳႱ = n g a w a s a w a s a k é.
432. ႳႱ ႳႱ K. N. = g a d a, steel v. d. klappertros.
 W a l a n é s e m p l è k = de steel is geknakt.
W.: van een tjikal gebruikt: den eersten maal m a n t j o e n g k r i j g e n.
433. ႳႱ ႳႱ K. N. = k e b l o e k, lui, koppig, van een trekdier, dat niet-tegenstaande slagen niet vooruit wil.
W. dof, fig. dof van geest, niet vlug.
 Aan zegslieden in deze zin onbekend.
434. ႳႱ ႳႱ ႳႱ K. N. = 1°. s a r o e; cf *de N.* w e l é in Bobotsari (Poerbolinggo).
 2°. b o s e n; cf *de N.* w a l e h in Djapara.
435. ႳႱ ႳႱ K. N. = i m b o e h, l a n d j a r: toegift bij koop.
436. ႳႱ ႳႱ ႳႱ e. w. K. N. = m o e n g k o e l, m l i g i, n g i d j è n i.
 S i k a k i k a r o s i n i n i w i s m a l e k e n g g o n é
 m a n g a n a p a - a p a. W o n g p o e t o e n é w i s l o e n g a k a b è h, d a d i o r a a n a s i n g n g r o e s o e h i.
 A k o e m a r i n g e n g g o n é ' n d a r a, m o e n g m a -

lék pagawéan tok, awit kantjakoe kabèh
ora teka.

De beteekenis moerka voor malek (*de N.; T. 1144*)
aan zegslieden onbekend.

437. ၵၢၼ်ၵၢၼ်ၵၢၼ် K. N. = waloéh djipang.
438. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = malangan: de overgebleven rest, die op den
koop toe gegeven wordt, zie boven wlandjar.
439. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = sengit.
440. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = gorèh, bewegelijk (bv. van kind).
441. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = lamban, legan, een alleen wonend man zonde-
der vrouw of huishoudster.
442. ၵၢၼ် ၵၢၼ် e. w. K. N. = sondja.
443. ၵၢၼ် ၵၢၼ် e. w. K. N. = 'nglijer, in den zin van overgedragen,
overplaatsen.
444. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = djlégor (een soort groente).
445. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = dol (van een schroef, waarvan de draad versle-
ten is).
446. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = ၵၢၼ် ၵၢၼ် loog.
447. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = langzaam in het spreken (als gewoonte).
W.: londo = kendo.
448. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = alon.
449. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = pangindoeng, lieden, die geen aandeel in de
sawah's hebben. In Bjm. onderscheidt men twee klassen:
lindoeng 1ste klasse hebben geen deel aan de sawah,
maar wel eigen huis en erf; lindoeng 2de klasse hebben
ook dat niet.
450. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = ၵၢၼ် ၵၢၼ် = een pagger van fijne dubbel gevlochten
bamboe.
451. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N.; ၵၢၼ် ၵၢၼ် = een pagger van ruw gevlochten bamboe
om een huis.
452. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. = m r è m b è t, overslaan van een vuur.
453. ၵၢၼ် ၵၢၼ် K. N. 1°. = door schrik bevangen en ontdaan.
2°. = door zwakte na ziekte zóó aangegrepen, dat men niet
kan opstaan.

454. ကျဉ်းစာကျဉ်း K. N. = voor de grap zachtjes slaan, knijpen enz.
Bok adja digeboegi, wong botjah wis lara.
Moeng 'nggoloentiman tok.
455. ကုမာကုမာ K. N. = mateng kabèh.
Ramboetan wis lènèng-lènèng, bok dioen-
doehi bahé.
456. [ကျဉ်းစာကျဉ်း] ကိကျဉ်းစာကျဉ်း = dibleretaké (daarentegen steeds:
'mbleretaken).
457. ကာကုမာ K. N. 1° = tjara adat.
Solo: toon in de muziek.
'nglaras, een muziekinstrument stemmen (cf. W.).
Dit ook in Banj.
2° = lentjeng, lantás, lempeng (Adiredjo).
T. 829: nglaras = ngalari, aan zegslieden onbekend.
458. ကျဉ်းစာ K. N. = kasinen.
459. ကာကျဉ်းစာ K. N. 1° = ora olèh.
A koe amèk iwak lasoen bahé.
2° lowong.
Botjah mèloe sekolah akèh lasoené.
460. ကုမာကုမာ K. N. = zonder humus (als deze bv. door overstroming
is weggespoeld en dus slechts steenachtige bodem over-
blijft).
461. ကာကိ K. N. = ora géndjah, djero, dalem.
Pari lawer = pari dalem.
462. ကျဉ်းစာ K. N.: het ronde gat van de kombuis, waar de ketel op staat
in onderscheiding van ကျဉ်းစာ, waar de brandstof in gestoken
wordt.
463. ကုမာ ၂ လဲ K. N. = herpes tonsurans (huidziekte).
464. ကုမာ ၂ ကုမာ ၂ K. N. = djebol, loslaten bv. van de oesoeks in de
rangkèn.
465. ကျဉ်းစာကျဉ်းစာ e. w. K. N. = ngiles, ngideg.
466. ကုမာကျဉ်းစာ K. N. = tjilèrèt, kilat, weerlicht.
In Adiredja: ကုမာကျဉ်းစာ of ကိကျဉ်းစာ = kilat, maar met
donder.
467. ကိကျဉ်းစာ K. N. = gelap, weerlicht, zonder donder (Adiredja).
468. ကုမာ ၂ ကုမာ ၂ K. N.; ကိကျဉ်းစာ, gewone rijst, in onderscheiding met se ga
djagoeng.
469. ကိကျဉ်းစာ K. N.
W. vertaalt dit wd. op gezag van Rh. door: zich verspreiden
bv. van herten.

Ook gebruikt van visschen; evenzoo van het uit elkaar planten van stekken.

In Solo ongebruikelijk.

470. ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = dolanan barangan, van kinderen uit verschillende kampongs, die vriendschappelijk tezamen spelen. Botjah-botjah sing Kandang-Gampang (Zuidwestel. kampong van Poerbolinggo) lijang-lijoeng maring Bantjar (Oostelijke kampong).
471. $\text{ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ}$ of $\text{ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ}$ K. N. = ora tetep (van woord of bevel). Enggonmoe omong lénjam-lénjom: nu eens zus dan zóó praten. *de N.* (zie ook *W.*) heeft: méntjelé = palanjahan (voor Pekalongan) aan zegslieden was de enkele vorm méntjelé onbekend, en werd betwijfeld of de verklaring juist was.
472. ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = mangan lan ngombé tanpa nenang-gap. Loerahé wingi soré pada limliman neng oemahé bahoéné.
473. ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ e. w. K. N. *W.* omschrijft dit woord op gezag van *Rh.*: lui of onverschillig op den grond zitten of liggen van velen. Volgens zegslieden beteekent het in Solo: plat en log liggen als een varken, maar niet steeds van velen. In *Bjm.*: niet lui en onverschillig (b.v. ook in tegenwoordigheid van een meerdere), niet liggen, maar zitten.
474. ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ K. N. = sèmpèr, lam, verdord van beenen.
475. ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ K. N. 1°. = waggelend loopen.
2°. = moeilijk zijn levensonderhoud vinden.
476. ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ K. N. = lebak.
477. ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ K. N. = kasoer tanpa gendéran (Poerworedjo, *Bjm.*).
478. ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ K. N. 1°. = boesiek, dom (zie *de N.* voor Pamalang: bodó).
2°. e. w. en tr. = ngapoesi (zie *de N.*; *T.* 869). Botjah gedé-gedé kena dilombo!
3°. = ondeelbaar (van getallen).
479. ᮊᮧᮊᮧ ᮊᮧᮊᮧ K. N. *W.* vertaalt op gezag van *Rh.*: plomp, vadzig. Volgens zegslieden is de beteekenis: slap en langzaam van

een herstellende of van een, die vermoeid is door een langen tocht.

480. ᮊᮧ ᮊᮧ e. w. K. N. = l é m b a t a n, in den zin van: van den één naar den ander sturen, „van het kastje naar den muur sturen.”
Si Krama arep oetang maring si Wirja, tapi si Wirja nglimboeng maring si Dipa.

481. ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = t e r o e s, t e r o e s a n.

482. ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = t j a r a k - t j o r o k, van elkaars goed gebruik maken.

Sarèhné sakijé ora ana doewit, ija lébas-lébos karo batirmoe dimin.

483. ᮊᮧ ᮊᮧ e. w. K. N. = (koe of karbouw) onder den staart aaien.

484. ᮊᮧ ᮊᮧ K. N.: vlaktemaat van 5 vierkante Rijnlandsche roe (o e b i n)

485. $\langle \text{ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ} \rangle$ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = t r i m a l o e t o e n g.

Hiervoor ook: ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ

O e m a h l o e m a n g i a n of l o e m a j a n a n: een tijdelijke noodwoning.

W.: l o e m a j a n = tamelijk.

P a n g o e r i p a n é l o e m a j a n, hij heeft redelijk zijn brood.

486. ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = l a l è n, vergeetachtig.

T. 886 = l a l i; aan zegslieden zóó niet bekend.

N. B. voor l a l è n in den zin van vergeetachtig, gebruikt men in Bjm. meest: l a l è n a n, wat in Solo ook wel in de kampong gebruikt wordt.

487. ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = l e g e g, l e g a g: stom van verbazing.

488. ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = l o n g a n, ruimte onder iets.

de N. geeft voor Wonosobo op: = g è s è h. Aan zegslieden onbekend.

489. ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = k o e r o e d o e w o e r, slank.

490. $\langle \text{ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ} \rangle$ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = k e l a l è n.

491. ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ e. w. K. N. = verslagen terneder zitten met het hoofd op den arm.

492. ᮊᮧ ᮊᮧ e. w. K. N. = uitvliegen van jonge vogels.

493. ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ e. w. K. N. = 'n d j e l a l a t: schichtig om zich kijken van de koorts.

494. ᮊᮧ ᮊᮧ ᮊᮧ K. N. = p o e n t j a k é o e w i t.

495. ၵၢ ၵၢ ၵၢ e. w. K. N. = nadahi, njongga.
496. ၵၢ ၵၢ ၵၢ K. N. = pentjoe, bolronde punt of knop.
497. ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ K. N. = bij uitstek ondeugend.
W.: boven anderen uitsteken: atiné pontjol, hij heeft een vooruitstrevenden geest, in goeden en kwaden zin. In Bjm. slechts in kwaden zin: het aller ondeugendst (van kinderen).
498. ၵၢ ၵၢ ၵၢ K. N. = pentjong, schoffel met korten steel.
W.: pantjong of pentjong, een soort schoffel met een korte steel om onkruid te wieden *Rh.*?
pantjong is Bjm., pentjong (waarnaar *W.* ook verwijst) Solosch.
499. ၵၢ ၵၢ tr. K. N. = mandjeri, iets vóóruit betalen, om den koop bondig te maken.
500. ၵၢ ၵၢ ၵၢ K. N. = pentil, uier (van vrouw of dier).
e. w. zuigen aan den uier.
501. ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ K. N. = sembrana, oegal-oegalan.
Anaké si Soeta jen ana ing pasadaran tansah pendjorangan bahé, wong botjah tjilik ko ditetangis.
502. ၵၢ ၵၢ ၵၢ e. w. N. = vragen, van kinderen, die hun makkers vragen om een hapje mee te mogen eten.
Ana botjah dolan sidji mangan, sidjiné mènʈong maring kantjané.
W. naar buiten gekromd, v.d. beenen; zulke beenen hebben. Deze beteekenis ook in Bjm. bekend.
503. ၵၢ ၵၢ ၵၢ = iwak loh disambel.
Vlg. zegslieden *de N.* (voor Pamalang), de *T.* 915: ten onrechte: sambel-gorèng van lélé of koetok. In Solo is 't een bereidswijze van zout, tamarinde enz. om dèndèng in te wrijven en dan te bakken (zie *W.*).
504. ၵၢ ၵၢ ၵၢ K. N. = toedjon, dolanan kemiri.
ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ K. N. = ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ, versnapering bij de koffie of thee.
de N. geeft voor Bobotsari (Pbg.) en Patjitan op: patjèt = patjètan. De bedoeling is niet geheel duidelijk.
505. ၵၢ ၵၢ ၵၢ K., zie bij sabin.
506. ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ e. w. en tr. K. N. = mipil djagoeng, maïs afpeuzelen.
507. ၵၢ ၵၢ K. N.; ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ of ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ ၵၢ, een soort huis-pager.

508. မိ မိ န် e. w. K. N. = *misah*, van één, die zich afscheidt van een gezelschap en apart zit, staat, loopt, woont.
509. ဟ် ဟ် ဟ် K. N. = *sija-sija, sawijah-wijah*.
W. geeft het op als malaïsme in den zin van: veinzen, voor-
geven; schertsend, kwansuis (bv. driftig zijn).
510. [ဟ် ဟ်] ဟ် ဟ် K. N. = *moendi-moendi*; ook: te goed doen
(van een kind en het zóó bederven).
511. ဟ် } K. N. = *kaprah Prahé wong desa akèh*.
512. ဟ် ဟ် ဟ် e. w. db. K. N. = *'mbagé-bagé*.
Nangkané wis diprail-prail.
cf. W.: in kleine stukjes verdeelen.
In Solo uitsluitend gebruikelijk in de technische beteekenis
v.h. oorspronkelijk Arabische wd.
513. ဟ် ဟ် ဟ် N. = *tjikbèn*.
*Poràn kon moelih, nang kéné ija ora ana
gawéné*.
W. geeft op den vorm: *póra*; aan zegslieden onbekend.
514. ဟ် ဟ် ဟ် K. N. = *dahwèn, seneng ngaroeh-aroehi*, be-
moeziek. *Prenèsan temen: nganggo klambi
ireng bahé diaroe-h-aroehi*.
515. ဟ် ဟ် e. w. K. N. = *glad zijn* (bv. v. e. aal).
Sidat koewé mretjet banget.
W. klanknabootsend v. h. met kracht uitvloeien van iets
weeks, door een nauwe opening bv. van etter, die uit een
zweer wordt gedrukt; plat: geboren worden.
516. ဟ် e. w. K. N. = *'nderep*, oogsten van wat men niet zelf
gezaaid heeft, meesnijden op eens anders sawahs.
Pratjangan = pitoewasé mratjang.
cs.: de hulp inroepen bij den oogst van één, die niet mee
heeft gezaaid.
517. <ဟ် ဟ်> ဟ် K. N. = *alan-alan*, tamelijk slecht.
Barang keprèkan; wong keprèkan.
518. ဟ် ဟ် K. N. Volgens *de N.* (Ngambal, Keboemen) = *koewali*.
Volgens zegslieden is de *paroek* grooter en heeft van
boven een wijdere opening dan de gewone *koewali*.
519. ဟ် ဟ် K. N. = *pisah, pegat*, scheiden (van een huwelijk).
520. ဟ် } e. w. K. N. = *rowa*, rijkelijk, royaal.
*Si Soeto enggoné ngoendang mangan se-
dyané mroekah banget*.

521. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း e. w. K. N. = niet recht, met bochten en golvingen
(van een streep, hout etc.).
Pating prékol.
522. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း K. N. = Hollandsch (taal). Blijkbaar verbastering van:
Portugeesch.
Apa ko wis sinahoe (temboeng) preteges?
523. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း K. N. = grodjogan kang andjog ing ke-
doeng, snel stroomen van water in een kolk.
524. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း of ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း e. w. K. N. = mrotjot, uit de hand-
glippen; in het zaad schieten.
525. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း K. N. = printji.
De vormen prawintjèn en peprintjèn door elkaar
gebruikt.
526. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း e. w. K. N. = mrotok.
527. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း K. N. = pagebloek (van cholera etc.).
Ing Poerbalingga siki agi perlaja.
528. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း e. w. K. N. = ondervragen met zachte voorzichtigheid en
nauwkeurigheid tot alles uitgehoord is.
Volgens zegslieden moet de omschrijving, die W. op gezag
van Rh. aarzelend („wellicht”) geeft in boven genoemden
zin, gecorrigeerd worden.
529. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း tr. K. N. = een slametan vóór dat het eerst van den nieuwen
oogst gegeten wordt.
530. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း K. N. = tjaroek banjoe.
Ook cs. gebruikelijk.
T. 932 en 1340 geeft den vorm proepoet en het syno-
niem broemboen in dezen zin op. Beide aan zegslieden
onbekend.
531. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း e. w. K. N. = veel.
Iwak-iwak mrépal. Doewité mrépal.
Ook: pating prépal.
532. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း e. w. K. N. = njrawang, koerang rapet (bv.
van pager).
Ook: met gaatjes doorboord, doorknaagd, beschadigd, zoo-
als van kleeren door muizen of motten (zóó W. op gezag
van Rh.).
In Solo wordt 't gebruikt in den zin van: een prikkelend,
heet gevoel hebben, zooals in de hitte van de koofts (zóó W.)
533. ၵၢၼ်း ၵၢၼ်း N. = keprijé; cf. de N.: prigé, prégé.

534. လှူတုတု K. N. = gedé, doewoer lan rosa (mensch); santosa (huis).
535. ဟံ ဝဲ K. N. = patèk, framboesia.
536. ကုလံ၂ကုမ၂ကုမ၂ e. w. K. N. = mroetjoet.
537. <ကုလံ ကုမ၂> ကိ ကုမ၂ ကုမ၂ K. N. = 'nggogok, amèk iwak tanpa sarana; bv. bij een bandjir of 's nachts aan den kant van een rivier.
kepèpèk K. N. = kedjibah, kepradah, aansprakelijk.
538. ကိကိကုမ၂ e. w. K. N. = ngoejang pari, nempoer bras, inkoop van rijst, hetzij op de pasar, hetzij elders.
539. ကိကိ K. N. = gekromde vingers door verouderde zweren.
540. ကိ ကုမ၂ ၂ ဟံ N. = kaprijè bisanè?
Pidowa gon pinter wong lèh skolah pidjar dolanan bahé? = kaprijé bisané pinter wong olèhé skolah pidjer dolanan bahé?
541. ကိ ကုမ၂ K. N., in de uitdrukking: pet sing sapisan = witsangka sidji.
Anaké si Soeta kahé pet sing sapisan nganti kateloéné pada dadi toekang wadoel.
W. pet = ineens.
542. ကုမ၂ ကုမ၂ of ကုမ၂ ကုမ၂ N. = 'ndjoepoek.
W.: mèt poëtisch voor amèk.
543. [ကုမ၂ ကုမ၂] ကုမ၂ ကုမ၂ ကုမ၂ ကုမ၂ ကုမ၂ N. = kira-kira. Papoetènèn ajamkoe digawa maning.
Dj. 748 patoeté = wangoené.
544. ကုမ၂ ကုမ၂ (Poerbolinggo) of ကုမ၂ ကုမ၂ (Poerwokerto) K. N. = potlood.
545. ကုမ၂ ကုမ၂ K. N. = kind van jongere broeder of zuster.
W. = kaponakan.
546. ကုမ၂ ကုမ၂ e. w. K. N. = ngoepaja sidji-sidji.
Akoe mlèntèk olèh endog lima = ik vroeg eieren in verschillende huizen en kreeg er zoo 5 bij elkaar.
547. ကုမ၂ ကုမ၂ e. w. K. N. = uitgestort worden van rijst, water, groentensop enz. uit de oepih.
548. ကုမ၂ ကုမ၂ ၂ e. w. K. N. = 'mbèngkong, krom buigen.
Ook intrans. gebruikt (ijzer, blik).

549. [ကူသော့] ကိူသော့ of ကိူသော့ N. = kebandjoer, keliwat
De tweede vorm ook bij *de N.* en *T.* 972.
550. ကိူသော့ db. K. N. = snel (van loopen van menschen, paarden enz.).
551. ကိူသော့ e. w. K. N. = soeda.
552. ကိူသော့ K. N. = djangkep (vooral: geld).
Sangoené plek = juist genoeg reisgeld.
W.: klanknabootsend v. e. plotselingen slag; ook bv. iets,
dat ineens juist past als een bus.
553. ကိူသော့ K. N. = tjoekoepan.
554. ကိူသော့² e. w. K. N. = mroetjoet.
de N. en *T.* 1152 nemen ten onrechte als lingga aan:
mlosnong. cf. pating plosnong; diplosnongaken.
Evenmin als den berichtgevers van *Walbeehm*, was den
mijnen bekend de beteekenis, die *de N.* (voor Tegal) op-
geeft: roentoe h.
Wel de beteekenis: mintal-mintoel, naakt, die *T.* 1152
geeft.
555. ကိူသော့ e. w. K. N. = ketoeel, stomp.
556. ကိူသော့² e. w. K. N. = pepes, mlepes,
Pikoelané mledos.
557. ကိူသော့² K. N.
In den zin van pélot, krom gebogen, is dit wd. ook So-
losch (zie *W.*).
In Bjm: pléjat-pléjot: een huilerig gezicht zetten.
Botjah koewé pléjat-pléjot 'ndjaloek apa?
558. ကိူသော့ e. w. K. N. = tjetil, gierig.
559. ကိူသော့ K. N. = semoet abang manglar.
560. ကိူသော့ N. = pinggir, sanding.
W. geeft pipir als K.W. in den zin van pinggir op.
561. ကိူသော့ e. w. K. N. = 'nggebiri, castreeren.
W. heeft tr. in zin van: plat of te pletter slaan bv. v. e. bam-
boe. In Solo ongebruikelijk.
562. [ကူသော့] ကိူသော့ K. N. 1°. = aanrijden (van twee rijtuigen tegen
elkander).
2°. = het lange gat v. d. lesoenng. Het ronde heet
loempang.

563. မိကလကမ္မာယူ e. w. K. N. = 'mblabag: hard zijn v.d. buik; ook van lekkernij (bv. bolèd), die half gaar en dies hard van binnen en zacht van buiten is.
564. မိကိကမ္မာယူ K. N. = patjeklik, pailan.
Agitahoen boering pegoenoengan pedjerat banget.
565. ကလ၂ကမ္မာယူ K. N. = knoest of kwast in boom of hout. [Moet zijn: pampoeng. *Corr.*]
566. [ကလ၂ကမ္မာယူ] ကလ၂ကမ္မာယူ K. N. = wekasan: sepoer pogpogan, de laatste trein.
W.: pog = eind, afgedaan, geheel verrekend v. e. schuld. In Solo komt 't niet voor.
567. ကလ၂ကမ္မာယူ K. N. = petel, sregep.
Si Krama enggoné njamboet gawé pogotemen.
568. မိကလကမ္မာယူ K. N. = djoengkat.
de N. geeft 't voor Ngambal (Keboemen) = djoengkat plengkoeng. Volgens mijn zegslieden in het algemeen voor djoengkat gebruikelijk.
Petatis in O. J. K. I. (of ook K.) voor djoengkat (zie W.).
Zóó gebruikelijk in Djogja, niet in Solo.
In Bjm: garoe N., djoengkat K. I. (of K.) en petèt K. N.
569. မိကိကမ္မာယူ e. w. K. N. = dicht drukken v. e. gat: tjoengoeré dipifet: houd je neus dicht!
570. ကလ၂ကမ္မာယူ e. w. K. N. = noetjoek, nojol, naar iets of iem. pikken (bv. van vechtende kippen).
De beteekenissen, die *de N.* (Djapara) en *Dj. 780'* opgeven aan zegslieden niet bekend.
571. မိကိကမ္မာယူ (မိကိကမ္မာယူ) K. N. = setitik.
572. [မိ]ကိကမ္မာယူ K. N. = iets mooi maken (bv. v. e. huis).
(Zie W. onder peng: pengpengan enz.)
Solo: ngepeng: zijn uiterste best doen (W. onder: e peng).
573. မိကိ K. N. = ikrak, ékrak, gevlochten mand.
Ook in Batavia gebruikelijk.
574. ကလ၂ကမ္မာယူ K. N. = boemboeng legèn.
575. မိကိကမ္မာယူ e. w. K. N. = mleroek.
pating pengkeroek = pating pleroek.

576. ကုန်ကြဲ K. N. = kentjèt, mank.
577. ကုန်၂ကုန်၂ကျဲ K. N. = toetoepep kéjong.
578. မိမိကျဲ of မိမိကျဲ e. w. K. N. = matesi, ergens (bv. v. e. erf) een stuk afnemen.
579. မိမိကျဲ K. N. = bango, goeboeg kang moeng sasi-gar, hutje (op sawah, pasar etc.) met een dak slechts van één zijde.
580. မိမိ e. w. K. N. = 'mbagé-bagé.
Enggoné njembelèh wedoes wis didahing wong sadésa.
581. ကုန်၂ကျဲ of ကုန်၂မိ K. N. = een draagbaar om etenswaren te vervoeren.
582. မိမိကျဲ K. N. = open plaats in bergland, voor weide gebruikt.
583. ကုန်၂ကုန်၂ကျဲ K. N. = nagekomen bijdrage tot een feest.
Injong agep dorangan nang oemahé si Naja: ik ga mijn bijdrage (soembangan) brengen naar Naja (hoewel 't feest al geëindigd is).
584. မိမိ = mantep.
Wong kijé enggoné njamboet gawé diker temen.
585. မိမိကျဲ e. w. K. N. = oempetan 'ndenkloek oetawa 'ndodok, zich op de hurken verbergen (bv. bij verstoppertje).
586. ကုန်၂ကျဲ K. N. = patok, einddoel.
Enggonmoe balapan doeroeng tekan dosé.
Kijé enggoné knékeran dosé endi?
Tijang gesang menika jèn poen sepoe h mèh doemoegi ngedos.
587. မိမိကျဲ K. N. = koewali lemah, aarden pot voor djangan.
588. ကုန်၂ကျဲ K. N. = loempang, die los van de lesoeng is om ketan te bereiden en voor andere doeleinden; ook: het ronde gat aan de uiteinde van de lesoeng.
W.: vierkante mand. Ook in Bjm. gebruikelijk.
589. မိမိကျဲ en tr. K. N. = disik, 'ndisikki.
590. ကုန်၂ကျဲ e. w. K. N. = 'nggelar boentelan.
591. ကုန်၂ကျဲ e. w. K. N. = 'nggelar boentelan; ngelèr.
592. ကုန်၂ကျဲ K. N. = puisten in het gezicht.

593. කැකුණ K. N. = s i k o e, hoekklamp.
594. කිතුණ නැහැ K. N. = t è m p è l, d è m p è t; tegen iets aan.
W. heeft het in 'een specialen zin v. e. bepaald hout in een praoe.
Ik hoorde: D j a r a n k a n g g o d e m p è l: een paard, dat tot hulp naast een ander aangespannen wordt.
W. heeft ook de vormen dempel, dèmpèl, en dèmpèl, welke echter evenals dempèl dialectisch zijn.
595. කැතුණ කුණ K. N. 1°. = d a p o e r, roepa (zoo de N. voor Poerbo-
linggo).
D a m p l è n g m o e k a j a a s o e.
2°. = p a n g a n a n v e r v a a r d i g d u i t k a t è l a.
596. කැතුණ 2 කැතුණ K. N. = aangekomen. B é n é d o g (zie boven onder:
t e m b é); d o g - d o g w i s ' n d j a l o e k p a n g a n :
nauwelijks aangekomen vraagt hij reeds eten!
597. කැතුණ 2 K. N. 1°. = b e n e r é, p a n t e s é, b. v. bij rekenonderwijs.
D o n g é é t o e n g a n k i j é l a k o e n é m a n g k é n é.
D o n g é e n g g o n m o e t e k a m a h o e, s a b a b s i k i
' n d a r a w i s t i n d a k.
2°. = p e s t i, k o d r a t.
S a p o e l o e h - p o e l o e h s a b a b k o w é k a t i b a n
d o n g o l è h d j o d o k i j é: daar is nu eenmaal niets
aan te doen, dat u die vrouw beschoren is.
K o k e t i b a n d o n g m a r i n g T j i l a t j a p: het is
uw beurt naar Tjilatjap te gaan.
Zie hierbij wat W. geeft over het aftellen bij kinderen.
3°. d a n g d o n g, d o n g d o n g a n = n a d j a - n o e d j o e;
k a d a n g - k a d a n g.
A n a k m o e m a n i s t e m e n. D a n g d o n g m a h o e
m e n t a s b é k a: ja wel bij vlagen, straks was hij nog
stout.
4°. d o n g = t o e t o e g, zie T. 1023.
598. කැතුණ කුණ කැතුණ K. N. = waggelend (bv. v. e. oude grobag);
bouwwallig (bv. v. e. huis); soms ook gebruikt van menschen;
waggelend van zwakte (dit liever: l e n t r a k - l e n t r o e k).
599. (කැතුණ කුණ) කැතුණ K. N. = k e s l i j o, verzwikt.
600. කැතුණ කුණ K. N. = è n g k l è k, hinken.
601. කැතුණ db. e. w. K. N. = n o e s o e p; l o e m a k o e o r a m e -
t o e d a l a n é.

602. လုံဝါကျ of လုံမိကျ e. w. K. N. = ngasag pala pelem, de overgelaten aardvruchten uitgraven; ook voor het uitgraven van aardvruchten door wilde varkens.
 လုံဝါကျ တံဆိပ်ကျ tansah manggih pakéwed.
603. ကလဲ ၂ လဲ of ကလဲ ၂ ကျ K. N. = djodang, bak voor eetwaren.
604. လိ ကျ ကျ K. N. = kadang-kadang; ngot-ngotan.
 Apa paman Dipa tjokan mengènèh? Deng-gloengan.
 Ook komt voor de vorm: လိ ကျ ကျ K. N. = ora adjeg.
 Enggonmoe sekolah kok denggoengan mengkono; dadiné kapan olèhmoe pinter? Beide vormen worden door elkaar gebruikt.
605. ကျ လိ K. N. = gerèh, gezouten visch; ook als spotwoord:
 djoehi ko tètjèng = kom nu! dat gij dat zoudt kunnen!
606. ကလဲ ကျ K. N., zie T. 1030.
 Mijn zegslieden waren het niet geheel met wat *Walbeehm* hier opgeeft eens.
 De koopman, die te weinig waar voor het ontvangen geld levert, bekend aan zijn makker: Akoe 'ndjaoel limang kati; of: Akoe 'ndjaoel nem ketip.
 De kooper, die, thuis komende, bemerkt beet genomen te zijn, zegt: Akoe kadjaoel (of als het toevallig geschiedde: kedjaoel) limang kati.
607. ကလဲ ကျ N. = satemené.
 Djané ko sing njolong ajamkoe.
 Zie ook: djan bij T. 1031.
608. ကလဲ (ကျ) K. N. = ajem (Poerworedjo; Bjm).
609. ကလဲ ကလဲ ၂ ကျ of ကလဲ ကလဲ ၂ ကျ K. N. = proentoes, blaasjes op de huid.
610. ကလဲ ကလဲ of ကလဲ ကလဲ ကလဲ N. = djaré, oedjaré.
 Djérèné wong. cf. de N. (voor Tjilatjap en Poerbo-linggo): djèré.
611. ကလဲ ၂ ကလဲ ကျ K. N. = mata-mata, telik.
612. ကလဲ ၂ ကလဲ ၂ ကျ e. w. K. N. = ngedjor, zijn zin geven.
613. [ကျ ကလဲ] ကလဲ ကလဲ ကလဲ ကလဲ K. N. = een soort lélé.
614. [ကျ ကလဲ ၂] ကလဲ ကလဲ ၂ ကလဲ ၂ ကလဲ K. N. = ziekte van kraamvrouwen door niet voldoende zuivering. Verschijnselen: groote bleekte en gebrek aan eetlust.

ကုဏ ကုဏ ဟူ K. N. zwakte van kraamvrouwen. Verschijn-
selen: groote behoefte aan slaap, opgezwollen oogen.
ဇနကဏဏိဟူ = djonongen, duizelig v. e. herstellende die nog
zwak in 't gezicht is.

615. ဇန ကု

N. 1°. = kok.

Botjah botjah djoekoe nangis bahé.

2°. = oedjaré.

Si Soeta moelang anaké ditoetoeri piwoe-
lang betjik djoekoe: ko koewé wong isih
botjah koedoe manoet wong toewa.616. ဇနကဏဏိဟူ, ဇနကဏဏိဟူ, ဇနကဏဏိဟူ, ဇနကဏဏိဟူ, ဇနကဏဏိဟူ N. = djoepoek.
cf. *de N.* en *T.*617. ဇနကဏဏိဟူ K. N. = tjrèwèt madoni, tegenspreken tegen bevel
of vermaning.

618. ဇနကဏဏိဟူ db. K. N. = met verwarde haren.

619. ဇနကဏဏိဟူ K. N. = geschilferd (verf, huid etc); uitgerafeld (jas, boord).

620. ကဏဏိဟူ e. w. K. N. = 'n derep.

621. ဇနကဏဏိဟူ e. w. K. N. = onrein zijn bv. v. e. kind, dat in bed urineert;
van iemand, die vomeert en 't zòò maar laat liggen enz.;
ook fig. van toenemende ondeugdzaamheid.622. ဇနကဏဏိဟူ tr. K. N. = ngedèng amoerih noewoehaké
kepènginé wong.
Wong wadon kahé sok 'ndjlewèlèhi maring
si Bongsa.

623. (ဇနကဏဏိဟူ) ဇနကဏဏိဟူ K. N. = tiba ing loewangan.

624. ဇနကဏဏိဟူ K. N. = koerang oejah, anjeb, adem.

625. ဇနကဏဏိဟူ e. w. K. N. = kesèd.

626. ဇနကဏဏိဟူ e. w. K. N.: proppen, i. d. zin van gulzig en snel eten.
De gewone vorm 'ndjedjel voor: ergens in stoppen, kan
ook wel van eten gebruikt worden, maar dan ligt er niet
zoo zeer 't gulzige of snelle in.

627. ဇနကဏဏိဟူ

N. 'In een desa in het district Poerworedjo (Banj.) vond
ik deze eigenaardige onderscheiding in het ngoko aan:
wong = wong tani.

djalma = dagang.

manoeswa = poedjongga, wong pinter.

tijang = prijaji.

646. ၵ ၵ K. N. = zitten zonder te werken; hiervoor ook: *djogrog*.
djoebleg = zitten zonder te spreken.
megogok = zitten zonder zich te bewegen.
W. onderscheidt deze woorden niet voldoende.
647. ၵ ၵ K. N. = *tjongkrah*; oneenigheid, twist.
648. ၵ ၵ tr. K. N. = *makili*, iemand vervangen (bv. bij het waken
aan een ziekbed).
W.: *djoegoel* = onwetend; *djoegoel-wakil*, ver-
tegenwoordiger pro forma.
Metterdaad schijnen de laatste beteekenissen in Solo vroe-
ger gebruikt te zijn en komen ze daàr nog als archaïsmen
voor. Aan mijn zegslieden in Bjm. niet bekend.
649. ၵ ၵ K. N. = *godong tembako noeroet oewit*.
650. ၵ ၵ tr. K. N. = *mentahi*, een besluit verijdelen.
Akoe wis pada remboegan arep mlantjong
Banjoemas, tapi kantjakoe didjobari neng
si Anoe, dadiné pada orasida.
651. ၵ ၵ K. N. = in de war (van haren en veeren).
652. ၵ ၵ K. N. = naam van een slametan, die gegeven wordt als
men met den oogst zal beginnen (*Adiredjo* cf. *mimiti*,
boven onder wit).
653. ၵ ၵ K. N. = onverwacht (van het aantreffen van iemand op een
plaats, waar men hem niet zocht; van het ongedacht iets
doen).
T. 1073 en *de N.* (*djiboel*) voor Tegal = *boeboel*; deze
beteekenis aan zegslieden onbekend.
654. [ၵ ၵ] ၵ ၵ N. ၵ ၵ K. = *doèdoeh*.
655. ၵ ၵ K. N. = *dingklik, endèk*.
656. [ၵ ၵ] ၵ ၵ K. N. = *andasikil papat*, stellage van
bamboe voor witten enz.
657. ၵ ၵ K. N. = *djindjit*, op de teenen staan.
658. ၵ ၵ of ၵ ၵ K. N. = *djagoanom*.
cf. *W.* dat op gezag van *Rh.* *djènggèr* opgeeft als: jon-
ge haan.
659. ၵ ၵ K. N. uitroepen gebruiken als: *boesèt* enz.
temboeng djangggit of *djanggitan*, zulk een
uitroep.
de N. (voor Ngambal, Keboemen): = *toblas*.

- (is dit een vergissing? 'toblas' is een temboeng djanggitan!)
660. နဲ နီ K. N. = ngadeg, staan.
Zóó terecht *de N.* voor Bagelen, Bjm.
Ten onrechte verwijst corrector naar *W.*, dat het op autoriteit van *Rh.* te speciaal: roerloos staan kijken, verklaart.
661. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = adjoeg-adjoeg pring, een bamboestandaard voor een lamp.
de N. (voor Ngambal, Keboemen): djoglo (schrijffout?).
662. နီ နီ of ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = toekoelan katjang tjina oetawa kedelé.
663. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = kadjèn; kèringan.
664. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး N. = jèn.
665. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N.: araning kéwan bangsaning loewak.
666. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = amis.
667. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = mroetoe.
668. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = banget.
Pait njetek.
669. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = sembrana.
Adja njoengnjang maring wong toewa.
670. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး db. K. N. = 1°. = empoek karo mendat: malsch en veerkrachtig (van vleesch).
2°. = poelen (van rijst).
671. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = manawa.
672. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N.: mentak apa = ora dadi ngapa; tjikbèn.
Mentak apa botjah kijé mrènèh = ora dadi ngapa botjah iki mréné; tjikbèn mréné.
673. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = oud (van een boom, die weinig vruchten meer heeft).
In *W.*: moenting = mager, schraal (v. mensch).
Volgens zegslieden is dit een afgeleid, maar weinig gevolgd gebruik van het woord, dat in eersten zin op een boom ziet.
In Solo is 't wd. niet gebruikelijk.
674. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = 't dikke, mollige vleesch bv. aan de dij.
675. ဂဲဒဲး ဂဲဒဲး K. N. = gorèng satengah mateng, speciaal van het bakken van tempé, die niet hard, maar week moet blijven.

Wong gorèng tèmpe digawé mendo.
De bet. die *W.* op gezag van *Rh.* opgeeft: mislukken, bv. van
Javaansche suiker, aan zegslieden onbekend.

676. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = een houten stut, aangebracht voor en achter (soms
aan de beide zijkanten) onder aan de balok toempangan takir v. d. midangan (zie *Mayer I p. 50,51*)
tot versterking; met lofwerk versierd heet het ook: gandja
of gandjan (cf. *W.*: volg. *Rh.* is gondja een snij-
of lofwerk in hout, gew. op de takir).

677. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = veel, van vruchten welke overal in trossen aan de
takken hangen. bv. djamboe.

678. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = gadoeng.

679. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = pangaron van koper (distr. Poerworedjo).

680. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = katéla mrambat.
zie *de N.* = katela.

681. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 𑄗𑄓𑄗𑄓 N. = moelané.

Hiervoor ook: ganéngan. Zie *de N.*: ganèng.

682. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = béka, dreinzig, gewoonlijk v. een kind gezegd.
Ook op volwassenen toegepast bij ongemotiveerd uit zijn
humeur zijn.

683. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = akèh larahané.

Latar kijé bok dirawati rasané merah-
meroeh temen.

684. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = onsolied (van een huis).

685. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = mengangah, gloeien, bepaald van een groot
vuur.

In Banj. is mengangah uitsluitend van het gloeien van
een kool gebruikelijk.

686. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = entèk babar pisan, van vruchten na den
oogst, als er geen meer aan den boom is of op de pasar
verkocht wordt.

687. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 N. = weggaan, van iemand die zonder reden weggezonden
wordt (ruw).

Ngana mérad: scheer je weg!

688. 𑄑𑄗𑄓𑄗𑄓 K. N. = rengkeng, djawal: de eigenschap van
iemand, die steeds bij berisping zich verontschuldigt en te-
genspreekt.

689. ၵု ၵံ K. N. = *ngarang*, van een boom, waarvan de bladeren geel worden, en beginnen af te vallen; van daar = rijp (van aardvruchten).
690. ၵိ ၵိၵ K. N. = *menggèh*, hijgèn van vermoeidheid; ook: van een kind, dat op 't punt staat in huilen uit te barsten.
691. ၵိ ၵိၵ K. = *balé*, in den zin van *pendapa* van den kleinen man.
692. ၵိ ၵိၵ K. N. = *genep*.
Teloeng poeloeh roepijah met, juist dertig gulden.
693. ၵိ ၵိၵၵ K. N. = duizelig, speciaal na zich in de rondte gedraaid te hebben.
(moemet: duizelig i. h. algemeen).
694. ၵု ၵာ K. N. = *béka*.
Zie ook *W.* onder *poewa*.
695. ၵိ ၵိၵၵ K. N. = larven, van *gangsirs*, die nog geen vleugels hebben.
696. ၵိ ၵိၵၵ K. N. = *anak djangkrik*.
697. ၵိ ၵိၵၵ K. N. = *mlinjèh*, *mlètjèt*; lichte ontvelling.
(minder dan *babak*)
698. ၵိ ၵိၵၵ K. N. = overrijp (v. vruchten); schoon van huid.
(Gew. wordt als zoodanig een zeker geel of bruin, schoon geacht te zijn, soms blank).
699. ၵိ ၵိၵၵ K. N. = *mobra-moebroe* (v. rijkdom).
700. ၵိ ၵိၵၵ K. N. = ' *mbloedag*, overloopen (van water).
701. ၵိ ၵိၵၵ K. N. = *babak*, ontveld.
702. ၵိ ၵိၵၵ K. N. = recht naar boven gaan (van rook, boomen enz.).
703. ၵိ ၵိၵ K. N. = *sedeng*.
704. ၵိ ၵိၵၵ K. = beléefde aanspraak v. e. bediende tegenover zijn heer, die onder de kleine lieden behoort; van een Javaan tegenover een Chinees.
Dus ongeveer ons: „baas”.
705. ၵိ ၵိၵၵ, ၵိ ၵိၵၵ K. N.: ziekte van zuigelingen, waarbij het zweet niet doorbreekt en roode puistjes zichtbaar zijn: roodé hond.
W. oogziekte van kraamvrouwen.
706. ၵိ ၵိၵၵ zie *T. 1160* en *de N.*
de N. geeft op voor *Tjilatjap*: *déné*, voor *Bobotsari* (Pbg): *mesti, tansah, bahé, rampoeng, ladèn*.

Van deze beteekenissen was aan zegslieden bekend: d é n é
tansah of troes (bv: njarik majan; èsih ma
jan), en bahé. Niet: mestj, rampoeng, ladèn.

707. $\text{᠎ᠠᠨᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N. = etteren (van oog en zweer).
708. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ = mongs-a.
Manjan sadoeloermoe gelem mrènèh.
W.: dangan, het is licht mogelijk.
Dit aan zegslieden onbekend.
709. $(\text{᠎ᠠᠭᠠᠰᠤᠠᠨᠠᠷᠢᠨᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋})$ $\text{ᠠᠵᠤᠰᠤᠠᠨᠠᠷᠢᠨᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N. = bosen, djoedeg.
Akoe wis kemomosen maring pandjaloeke
botjah kènèh.
Ook voor bosen van altijd 't zelfde te eten enz.
W. poëtisch: in ongerustheid verkeeren; een blijvenden
schrik voor iets hebben.
710. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N. = uitsteeksel v. d. muurplaat (bouwterm).
W.: zacht, malsch van vleesch. Dit in Bjm: gamol.
711. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N. = pating salebar.
712. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ N. = mara agé; ènggal.
713. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N. = overlopend vol (v. e. rivier).
Dit heet ook: nambak (W. heeft andere bet.).
714. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N. = moekti, onbezorgd, rijkelijk.
715. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N. = ceremoniemeester: hij; die de porties voor de gas-
ten verdeelt.
716. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N. 1°. = matok.
Wong kijé oemahé arep taktoekoe, magak
ora awèh.
2°. = wangkot.
Kijé botjah dipenging-penging, meksa isih
magak bahé.
717. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ of $\text{᠎ᠠᠵᠤᠰᠤᠠᠨᠠᠷᠢᠨᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N. 1°. = mertangoeng, half gaar.
2°. fig.: niet tot het einde toe loopen of iets doen.
Botjah-botjah dikongkon 'mbokné, mogul.
718. $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ K. N., $\text{ᠮᠠᠵᠠᠨᠰᠠᠳᠤ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋}$ KD.
W. op autoriteit van Rh. = ora ana kadadijané.
de N. = woeroeng; zie ook T. 1169.
Het volgende werd als moebah aangeduid: geld, waar-
voor niets noodzakelijks gekocht behoeft te worden; kleeren,

die voor niets gebracht waren, omdat 't de verkeerde waren; een tafel, die voor niets gemaakt was, omdat ze niet voor het doel paste; geld, dat op weg verloren was; een losbol, waarvan niets terecht kwam, en het gedrag van zoo iemand.

719. ဗျ ဗျ

K. N. = houten stamper om spijzen te bereiden.

720. မိမိမိမိမိ

K. N. = menteng-menteng aboeh (by. van opgezwollen vingers, uiers, buik eener zwangere enz.).

721. (ဗျ) ဗျဗျဗျဗျ

K. N. = tjoempèn.

Akoe arep loenga adoh, doewité moengmoengan.

722. မိမိမိမိမိ

K. N. = koerang kapénak badané, onwel.

Een ander mingar-minger in den zin van: telkens omkijken, is ook in Solo gebruikelijk.

(Zie verwante beteekenissen bij *W.* onder *inger*).

723. မိမိ

K. N. = lèrèn, ora toetoe.

Enggonmoe noetoe dènèng mangkir? = waarom zijn zij opgehouden met rijststampen?

724. ဗျ ဂါ

K. N. = uitgehuwelijkt zijn.

Anakmoe pira kang wis moengkar?

Ook: zich uitbreiden, zich vermenigvuldigen, vooral van vee (zóó *W.* op gezag van *Rh.*).

725. ဂါမိ၂ ဂါမိ၂

1°. tr. = noenggoni.

Si Naja mongkrongi anakè kang lagi dolanan.

2°. = aanvoerder van menschen, die met gedèg wilde varkens vangen.

de N. (voor Bobotsari, Pbg.) = wisaja badjing, aan zegslieden onbekend.

Voor een ander mongkrong, zie *W.* onder *ongkrong*.

726. မိမိမိမိမိ

of မိမိမိမိမိ = mongka.

Ko sing 'ngregedi boekoekoe? Mangkanaané injong ora ngemèkemèka.

In Solo luidt dit: mangkakna (plat).

T. 1173 = moelané, aan zegslieden onbekend.

727. မိမိမိမိ

K. = b a n g k a k. Gemeenlijk gebruikt als krama van aboeh; vlg. sommige K. N.

In Solo beteekent mangkak: beduimeld, vuil (zie *W.*).

728. မိမိမိမိ

db. K. N. = m a n g a h - m a n g a h (van toorn).

729. မိမိမိမိ

db. K. N. = o l a h - o l a h.

De vorm *m a n g s a k - m a n g s a k* en *m a s a k - m a s a k* zijn beide in Bjm. gebruikelijk. De eerste vorm werd door *Walbeehm* voor Djapara opgegeven, maar kon hij aldaar niet verifiëren (*Dj.* 879).

730. ၵိ ၵိ ၵိ ၵိ of ၵိ ၵိ ၵိ ၵိ db. K. N. = loengkrah, lesoe.
731. ၵိ ၵိ ၵိ K. N. 1°. = flink en mooi van lichaam.
2°. = welgesteld en daardoor in rustige goededoen.
Si Soeta bareng manggon nèng Poerwokerto madan moenggoeh.
732. ၵိ ၵိ ၵိ ၵိ K. N. = pantesé, patoeté.
Manggoeanoeha ko loenga maring Adire-dja sebab injong belih bong-bong.
733. ၵိ ၵိ ၵိ K. N.
1°. = mantjoengoeling arès gedang sadjroning pedang.
2°. : ziekte van zuigelingen: kleine, roode puistjes op de huid.
de N. (voor Bobotsari, Pbg): = plenting ngalas. Vlg. mijn berichtgevers wordt dit laatste wd. ook voor huidziekte van volwassenen gebruikt, terwijl *m è n g g è r* uitsluitend voor zuigelingenuitslag gebruikelijk is.
734. ၵိ ၵိ K. N. = wegah, soetik.
735. ၵိ ၵိ ၵိ K. N. = éram, goemoen.
736. ၵိ ၵိ N. = goemblis; sterke ontkenning: nonsens. Eigenlijk: penis.
737. ၵိ ၵိ K. N. = 1°. = pinitaja, betrouwbaar.
2°. = toekang nata sadjèn.
738. ၵိ ၵိ ၵိ K. = timoen N. (cf. ook *bontèng W.*); ook K. N. = rajap gedé, een soort groote witte mier (niet de koningin).
de N. (voor Kaliwira, Wonosobo): = timoen.
- 739. ၵိ ၵိ ၵိ of ၵိ ၵိ ၵိ ၵိ K. N. = woelig (v. e. kind, dat niet stil blijft zitten); waggelen (v. e. dronken man).
Aan *Walbeehm* opgegeven, maar niet door hem geverifieerd (*T.* 1186, 1187).
W. verwijst naar *gentojong* = zich ergens heen begeven en *bentajangan*, woelen, heen en weer draaien bv. v. buikpijn.
Het beteekent ook: van het kastje naar de muur loopen.

In de boven opgegeven beteekenissen in Bjm. zoowel met een a als met een o-klank (gentojong) gebruikt.

740. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = godoh, oorlel.
741. ၵၵ ၵၵ ၵၵ ၵၵ N. = astagapir lahl uitroeping van verbazing (meer in Wonosobo gebruikelijk).
742. ၵၵ ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. 1°. = adjeg: blijven, zitten, wonen.
2°. = gondjing, kantelen.
W. gondjit = gondjing.
743. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = helder.
W.: kintjlong, welke vorm in Bjm. minder gebruikelijk is.
744. ၵၵ ၵၵ K. N. = pétjé, blind aan één oog.
745. ၵၵ ၵၵ ၵၵ ၵၵ of ၵၵ ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = knippen of samentrekken v. e. bezeerd oog.
746. ၵၵ ၵၵ K. N. = bingoen g, verlegen. tr.: in de war brengen bv. door te praten onder iemands werk.
747. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = bakken van spijzen van weinig waarde, niet om zich te voeden, maar uit genoeg bv. maïs.
Badjaggoeris worden koeienjongens genaamd die bv. bolèt bakken en eten.
Kahé badjaggoeris agipada 'mbakari bolét.
T. 1202 goeris 1°. = kored. 2°. = asag.
de N. goerisan, voor Tegal = korèdan, voor Tjilatjap = gegoejon; voor Poerbolinggo = boengah-boengah.
Aan mijn berichtgevers waren al deze beteekenissen onbekend.
748. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = djawilan, met een vinger een tikje geven.
749. ၵၵ ၵၵ ၵၵ ၵၵ N. = voor de grap (zie beneden: gromènan).
750. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. = niet goed vasthouden en daardoor bv. laten vallen.
Wong enggonmoe njekel grèpèng, moelané tjangkir kongsi petjah.
751. ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N. 1°. van een maat, die niet volgedrukt is, maar slechts los en dus te weinig inhoud heeft.
2°. = groedjoegan, maar fijner en kleiner van straal.
752. ၵၵ ၵၵ ၵၵ ၵၵ K. N.: 't zelfde als lijang-lijoeng (zie boven).
W.: overal met de handen rondtasten.

753. ကျ နီ K. N. = peteng grejeng = peteng dedet, ook: peteng gragap cf. W.: peteng gagap.
754. ကြမ္မာရမ္မာ or ကြမ္မာရမ္မာ K. N. = voor de grap.
Didjoekoet gromènan bahé ngomèhi.
(Zie boven gropètan.)
755. ကြကြ K. N. = niet vloeiend, stootend (v. taal).
756. ကြ 3 K. N. = boe brah.
757. ကြကြ K. N. = waggelend en krakend (v. e. versleten kar).
758. ကြကြ K. N. = goegroeg.
759. ကြ ကြ K. N.: een kleine, witte harde schimmel (aan hout).
grigiten: aldus beschimmeld.
760. ကြ ကြ ကြ K. N. = ketangoengan bab pangan.
Enggonkoe mangan goranggantèng temen.
761. ကြ ကြ e. w. K. N. = mafoek, tjotjok.
Adikoe wingi marak maring kali moeng olih iwak sidji, bandjoer 'nggekeng banget = wis marem, boengah banget.
762. ကြ ကြ K. N. = sregep, madjoe (Adiredja).
Overigens is het gewone gebruik gelijk *de N.* dat voor Tegal en *T. 1221* opgeeft = tengèn, spoedig een bevel of woord opnemen en opvolgen.
Dit in Bjm. ook roengon (zie *Rh.* in *W.*), welk woord in Solo uitsluitend: scherp van gehoor beteekent.
763. ကြ ကြ K. N. = gangsir.
764. ကြ ကြ of ကြ ကြ K. N.;
Gowèken, gowèhen = zweren i. d. mondhoek of a. d. rand der lippen hebbend.
765. ကြ ကြ N. = goemblis, matamoe, plat woord om spottend of met verontwaardiging zijn minachting uit te spreken. Ons: „op je smoel”.
Olèh-olèh gewèk! agi 'nggo toekoe bras koerang kok olèh-olèh diperlokna = olèh-olèh matamoe! wong dienggo toekoe bras bahé koerang kok olèh-olèh dikon merlokaké (antwoord v. d. moeder op een vraag, of zij wat extra's meegebracht heeft v. d. pasar).
766. ကြ ကြ K. N. = bamboegereedschap om visch te vangen.

767. ၵ ၵ ၵ ၵ ၵ K. N. = bleg, toelèn; tok, bahé; djiblès.
Mas gèl; sega gèl, rijst zonder toespis.
de N. (voor Tegal): tok=bahé; (voor Pamalang) =
djiblès.
Ontbreekt bij T.
768. ၵ ၵ ၵ K. N. = goemoen.
769. ၵ ၵ ၵ ၵ ၵ N.: een plat woord voor eten.
ၵ ၵ ၵ ၵ ၵ K. N.: een stroom water op den weg na he-
vigen regen.
Oedané deres nganti glontoran.
770. ၵ ၵ ၵ ၵ ၵ N. = bandrèk: ruw wd. voor overspel v. e. vrouw.
771. ၵ ၵ ၵ K. N. = tilasan, i.d. zin van: spoor v. varkens en andere
dieren.
772. ၵ ၵ ၵ ၵ K. N. = stopflesch.
773. ၵ ၵ ၵ ၵ ၵ e. w. K. N. = iets, waarvan nog maar weinig over is, zoeken
of halen (bv. groenten uit den tuin).
774. ၵ ၵ ၵ ၵ K. N. = balang.
775. ၵ ၵ ၵ ၵ ၵ of ၵ ၵ ၵ ၵ ၵ K. N., zie beneden: blépot.
W. heeft de vormen: glapoet, goelapoet, gloe-
poet, gelaproet.
776. ၵ ၵ ၵ ၵ e. w. K. N. = 'ndeléa, njamboet gawé ora
toememen.
777. ၵ ၵ ၵ ၵ K. N. = glidah, huiszoeking.
T. 1221 heeft groboh en glidah, welke vormen ook
in Bjm. gebruikt worden.
778. ၵ ၵ ၵ ၵ K. N. = siñoman, hij, die de gasten bedient.
779. ၵ ၵ ၵ ၵ K. N. = ginoek-ginoek, seger lemoe, mollig
cf. W. onder glompong.
780. ၵ ၵ ၵ ၵ ၵ K. N. = steeds met 't hoofd draaien (bv. v. e. kind,
dat door dokter geholpen moet worden).
781. ၵ ၵ ၵ ၵ ၵ K. N. = glèbègan, steeds met 't lichaam draaien.
782. ၵ ၵ ၵ ၵ tr. K. N. = ngèngèhi, voor iem. wat eten overlaten.
Door de N. voor Tegal opgegeven; T. p. XVII acht 't ge-
bruik voor Balapoelang en Boemihajoe mogelijk; 't is al-
gemeen in Bjm. gebruikelijk.
783. ၵ ၵ ၵ ၵ K. N. = rong djembar djero.

784. ကတုလဏှိ K. N. = gapit, dwarsbamboe van de rangkèn, waaraan de oesoeks met talidoek gebonden worden; ook: de horizontale bamboe boven de erpager.
In tegenstelling met gapit denkt men in Bjm. bij gapèt aan iets langs en groots.
785. ကိတုလဒိဒိ K. N. = djendelan, stolsel, bezinksel; grondstof (bv. v. verf).
786. ကိတုလိဒိ N. = tjikmèn.
Digawa gedor, ora kanggo ikih.
787. ကိလှဏှိ N. = doek, endoek, gendoek, aanspraak v. jong meisje.
788. ကိလှဏှိကိလှဏှိ K. N. = gèdjogan, door te stampen in het rijstblok of ook wel op een ambèn geluid maken.
789. ကိလှဏှိ N.: een plat wd., als tusschenvoegsel of uitroep gebruikt, ongeveer als ons: verrek enz.
790. ကိလှဏှိ K. N. = smullen.
791. ကလလဏှိ K. N. = minder vruchtbaar worden.
Lemahkoe siki gajat, tektandoeri katjang ora pati metoe.
792. ကကဒကလဒကလှိ K. N.: pijn i.h. schouderblad door reumatiek enz.
793. ကုဗ္ဗလိဏှိ K. N. = veel (van dieren, bv. biggen, kuikens).
In Solo: koemriek, wat ook: krakend beteekent (zie W.; hier voor in Bjm. liever: kemrajak).
794. ကကလဒကလှိ K. N. = zacht, malsch (v. vleesch).
795. ကကလဒိ K. N.; in de uitdrukking: pitjek gampar = blind, terwijl toch de oogen gezond schijnen.
796. ကိတုလိဒိ e. w. K. N. = pèndèng, n.l. van eetwaren.
Kahé gedangé adja disèlèhna nèng paragan, 'mbok kepidek botjah mengko 'ng-gemplé.
797. ကိတုလိဒိ tr. K. N. = 'nggendjoeri, doch slechts van dieren of eieren met weeke schaal.
Joejoe 'nggembori = joejoe 'nggendjoeri.
N. B. Ten onrechte vertaalt W. endoggendjoeran door windei.
W. geeft gembor op gezag van Rh. op als: tuingieten.
Zóó ook hier gebruikelijk, niet in Solo.
798. ကိလှဏှိကလှဏှိ K. N. = dolanané botjah-botjah.

799. ၵၵၵၵ e. w. K. N. = 'mbabad, wegrooien van gras en kreupel-
hout.
800. ၵၵၵၵ K. N. = èrèng-èrèngé kedoeng, goeloening
kedoeng.
801. ၵၵၵၵ K. N. = woh patjé kang mateng.
802. ၵၵၵ K. N. = gekookte ketan.
803. ၵၵၵၵ K. N. = ladak, twistziek.
Gagahen temen botjah ora apa-apa ditoe-
kari.
W. gespierd, sterk, moedig, pal.
804. ၵၵၵၵ of ၵၵၵၵ e. w. K. N.
1°. = schriel i. d. zin van iets niet willen geven als anderen
er begeerig naar zien, zijn moois niet willen laten zien.
Botjah koewé kok 'nggigil temen, doewé
tjrètjèt dideleng ora awèh.
2°. ၵၵၵၵ K. N. = goemeter, beven.
805. ၵၵၵၵ e. w. K. N. = gigil.
Andere bet. zie W. en T. 1284.
806. ၵၵၵ of ၵၵၵ K. N. = goesah, wegjagen v. kippen en vogels.
W. meldt op gezag van Rh. gebah in dezen zin.
807. ၵၵၵၵ K. N. = gèdjogan.
(cf. boven: gedoebragan.)
808. ၵၵၵၵ K. N. = seneng bédangan, wulpsch (v. vrouw).
809. ၵၵၵၵ K. N. = loemboeng poeter, ronde rijstmand.
810. ၵၵၵ e. w. K. N. = 'nglebeng, vetmesten.
811. ၵၵၵၵ K. N. = kéwan tjilik kang ana ing gedo-
ngan bangsané walang.
812. ၵၵၵ K. N. = ènggal-ènggalan, snel verloopen.
813. ၵၵၵၵ of ၵၵၵၵ K. N. = ruwe pager van halve bamboe om
klappertuinen enz.
814. ၵၵၵၵ e. w. K. N. = noetok mawa gaman.
W. verwijst bij ၵၵၵၵ naar ၵၵၵၵ. Er is echter onder-
scheid: 1°. getik is niet in Solo gebruikelijk, getok wel.
2°. getok = kloppen met de knokkels,
getik slaan met een wapen.
815. ၵၵၵၵ e. w. K. N. = ngarah.

816. ကျကျကျ K. N. = tjèlèng, ook begog genaamd (zie W.).
817. ကမ်ကမ်^၂ကျ 1° = gondjing, kantelen.
2° = lingsir.
Wajah gèngsot = wajah lingsir.
818. မိမိ ၃ K. N. = onvertrouwbaar, met schoone beloften omgaan.
819. မိမိ e. w. K. N.
Vlg. W. op gezag van Rh. = ginggang of gonggang.
Vlg. mijn zegslieden is er onderscheid:
'ngganggang: van elkander scheiden van worstelende personen.
Wong geloet diganggang ing polisi. In Solo: misah. 'ngginggang, id., maar ook bv. van het scheiden v. een kind v. d. borst (sapih).
gonggang of bonggang: uit elkaar wijken bv. v. e. ambèn v. d. muur.
Ambèné gonggang sing pager.
Ploepoeh digonggang (of digonggangna).
Ambèné gonggang sing pager.
Dit in Solo ginggang of gonggang (niet bonggang).
820. ကျမက K. N. = elders slapen (bv. in een geïmproviseerd hutje op het werk).
821. ကိက of ကိက K. N. = bakal, grondstof.
Binané oemah.
822. ကိကျ ၃ e. w. K. N. = 'mbadé; raden.
823. ကိက K. N. = boenar ruim, open v. e. plaats, waar het geboomte gekapt is; netjes in orde v. e. erf bv. als de haag netjes geschoren is.
De beteekenissen, die W. onder boenar geeft aan zegslieden onbekend.
824. ကိကကျ K. N. = gendoel tjendak.
825. ကိကျကျကျ K. N. = een spraakgebrek, ten gevolge van gedurige koorts (volgens zegslieden), waardoor de tong zóó belemmerd wordt, dat men niet of nauwelijks spreken kan.
826. ကိကျကျကျ^၂ ကိကျကျကျ^၂ ကိကျကျကျ^၂ K. N. = woeragil.
De eerste beide vormen ook bij de N. (voor Tegal en Wonosobo) en T. 1306.
Bontot is ook in Batavia gebruikelijk.
Het wordt ook gebezigd als liefdesnaampje: enggèr.

827. ကျ လှူ ကျ K. N. = woeragil, de jongste der kinderen.
828. ကျ ကျ ကျ K. N. = tambeng; tanggoel (*T. 1310*).
In dezen zin ook: tangleg (zie boven).
In onderscheid met bèntèng wordt in Bjm. bètèng uitsluitend gebruikt voor: vesting of kazerne (tangsi).
W. vereenzelvigd: bèntèng, bètèng, binting en biting.
829. ကျ ကျ ကျ e. w. K. N. = 'nggotong, een mensch met velen dragen
bv. een zieke met een pikoelan.
Ook gebruikelijk in den zin van baloeh, een soort vischtuig, zie *Dj. 988*.
830. ကျ ကျ ကျ K. N. = bengkoeng, kraamband.
831. ကျ ကျ ကျ K. N. = bandjoer.
832. ကျ ကျ ကျ K. N. = veel vruchten dragen (van klapperboomen).
Lah, klapakahé wohéné bonté temen.
ook: mendot (zie boven).
833. ကျ ကျ ကျ K. N. = paton, wedstrijd met tollen.
834. ကျ ကျ ကျ e. w. K. N., zie blandja.
835. ကျ ကျ ကျ K. N. = sembrana.
836. ကျ ကျ ကျ K. N. = koentèt, klein, dwergachtig.
837. ကျ ကျ ကျ K. N.; in de uitdrukking lara bero N., sakit bero K.,
bloed urineeren.
838. ကျ ကျ ကျ e. w. K. N. = awoet-awoet, slordig door elkaar liggen,
cf. W.: KW. = overal, in 't ronde, wijd en zijd verspreid.
839. ကျ ကျ ကျ e. w. K. N. = in 't klein verkoopen.
840. (ကျ ကျ) ကျ ကျ ကျ K. N. = mongsasawata ra bv. v.e.
bandjir of regen, die enkele uren of dagen aanhoudt.
841. ကျ ကျ ကျ K. N. = gemi, zuinig.
842. ကျ ကျ ကျ K. N. = omongreged.
843. ကျ ကျ ကျ K. N. = lemari tjilik.
844. ကျ ကျ ကျ e. w. K. N. = njènggol, even aanraken
(bv. v.e. wiel dat tegen een spatbord schuurt); schaven of
schuren met de hand tegen iets, zóó dat het schramt.
845. ကျ ကျ ကျ e. w. K. N. = 'nggedong, inzwachtelen v.e. zuigeling.
846. ကျ ကျ ကျ K. N. = mrimik, mroetol, lomoet tjilik.
Voor andere bet. zie W.

847. ၵၵၵၵၵၵ e. w. K. N. = akèh kang noenggal panggonan sidji (bv. veel vogels op één tak; veel lieden in één warong).
848. ၵၵၵၵၵၵ N. ၵၵၵၵၵၵ K. = barengan, pantaran (tijdgenoot).
849. ၵၵၵၵၵၵ e. w. K. N. = teka kabèh.
W. = jagen, vervolgen.
850. ၵၵၵၵၵၵ K. N. = met puistjes, pokdalig; ruw (v. hout).
851. ၵၵၵၵၵၵ e. w. K. N. = koerang adjar.
Vergel. 't wd. begadjag (onder pegadjag) bij W. Bregadjag beteekent in Solo: 't geluid van neervallend water bv. op een waterrad.
852. ၵၵၵၵၵၵ K. N. = dagang brabadan, handelen met koopwaar v. weinig waarde, die zóó ingeslagen (bv. op den weg), zóó ook weer verkocht wordt (bv. op de pasar).
cf. grabadan W.
853. ၵၵၵၵၵၵ K. N. = rêm bès, oogziekte, waarbij de oogen tranen.
854. ၵၵၵၵၵၵ N. = bahé.
Wong botjah pedjar takon barangan.
ၵၵၵၵၵၵ = sapanoenggalané.
Injong maring pasar agep toekoe klambi apa barangan.
855. ၵၵၵၵၵၵ K. N. = dremba, vraatzuchtig.
W. = driftig; zóó ook gebruikelijk in Bjm.
856. ၵၵၵၵၵၵ of ၵၵၵၵၵၵ K. N. = schichtig hier en daar rondzien, (v. toorn, schrik, krankzinnigheid enz.); schichtig (v. e. paard).
857. ၵၵၵၵၵၵ of ၵၵၵၵၵၵ K. N. = soemoek.
858. ၵၵၵၵၵၵ K. N. = vlaktemaat van 400 Rijnlandsche roe (oebin).
859. ၵၵၵၵၵၵ N. = lagi bahé.
Béké teka dipréntah maning
(zie boven onder tembé).
860. ၵၵၵၵၵၵ K. = tahanlara.
861. ၵၵၵၵၵၵ K. N.
In tegenstelling met het gebruik in Tegal (T.1354) wordt bakon in Bjm. evenals in Djapara (Dj. 1010) gebruikt voor koelieaandeel en ambtsveld (bengkok). Het woord

- tangsi (*T. 1345*) voor ambtsveld hier ongebruikelijk.
862. ကၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = gering banget.
863. ကၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = soegih omong ing omahé wong lija.
Ko koewé jèn ing oemah sok meneng bahé,
jèn ing kana-kana sok boekakarangen.
864. ကၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ်
K.N.: oemah bakkalong: een huis, dat den vorm
heeft van een omah srotongán, maar zonder èmpèr.
865. ကၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = taboehan.
866. ကၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = zitten met naar buiten geplaatste knieën.
867. ကၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = nepsœ kambimoeni-moeni.
868. ကၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = boos zijn met woorden en gebaren.
Wong kahé enggoné nepsœ boeda boedoe
temen.
869. ကၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = tilas, spoor.
de N. geeft voor Tjilatjap op de beteekenissen:
oléh, enggon, tilas. Volgens zegslieden kunnen
in de voorbeelden, die *de N.* voor dit verschillend gebruik
geeft, overal 't wd. tilas gebezigd worden, wat volgens
hen slechts in het wd. bat ligt.
870. ကၢၣ် ဝၢၣ်
K. = betah (Kr. van boetoe).
In Bjm. onderscheidt men: betah K.N. = kerasan;
beteh K. van boetoe;
Betch arta.
871. ကၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = met scheeven nek door verouderde zweren.
872. ကၢၣ် ဝၢၣ်
of ကၢၣ် ဝၢၣ် K.N. = angger, jèn.
Basa injong mengènèh adja digodokna wé-
dang.
Zóó ook *de N.*
De beteekenis: bareng, die *W.* en (*basang*) *de N.* en
T. 1371 opgeven, aan zegslieden in Bjm. onbekend ook de
vorm *basang* hier ongebruikelijk.
873. ကၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = éwadéné, en nù
Djaré ko wis manis, bésanoe sok tjrèwèt
mangkono.
In Solo is in dezen zin alleen gebruikelijk *basanoe*
(zie *de N.*).
874. ကၢၣ် ဝၢၣ် ဝၢၣ်
K.N. = apes, in den zin van: teleurgesteld (vooral na
zoeken).

875. ဓာရဲ
 Germa ngoepaja beboeron, tapi bosin.
 K. N. 1°. = bussel rijstbibit.
 Sabawang = twintig bentèl.
 2°. = pakèl.
 3°. = knoflook, uien; zie W. en T. 1375.
876. ဝါရဲ
 N. = óra, zie W., de N., T. 1378.
 De vorm belèh ongebruikelijk.
 belih a = mongsa boḍowa, in den zin van weig-
 ren aan een verzoek of bevel gehoor te geven.
 De moeder: dolanané djikoeten.
 Het kind: belih a.
877. ဣရဲ
 K. N. = eigenzinnig, koppig (v. kinderen); traag (i.h. werk,
 of van een geroepene, die niet aanstonds komt).
878. ဣရဲ
 K. N. = bongkrèk digorèng nganggo gle-
 poeng,
 een op een bepaalde wijze bereide t èmp é.
879. ဣရဲ
 K. N. = anak kéjong, jonge waterslak.
880. ဣရဲ
 K. N. = awoeg-awoeg; een lekkernij van katéla en
 suiker.
881. ဣရဲ
 e. w. K. N. = huishoudelijke inkoop en gaan doen op de pa-
 sar, wanneer er veel te koopen is bv. voor een feest. Voor
 de dagelijksche inkoop gebruikt men: 'mbètjèr.
 In Solo in beide beteekenissen: 'mblandja.
882. ဣရဲ
 K. N. = verwrongen door verzwikking enz. (van voet, hand,
 heup).
883. ဣရဲ
 N. = balik.
884. ဣရဲ
 K. N. 1°. : oemah bleketepek, huis in den vorm
 van een omah srotongan gebouwd, maar de èmpèrs
 zijn kleiner en het dak steiler dan bij een gewoon omah
 srotongan.
 2°. e. w. = soegih omong kang ora njata.
 Si Wongsamahoe ésoek wis 'mbleketepek
 ing oemahkoe.
885. ဣရဲ
 K. N.: soeroeh blekètèk = soeroeh ala sing
 mrambat ing lemah. Dit ook genoemd: ètèk (zie
 boven).
886. ဣရဲ
 K. N. = baleṭok, modder.
887. ဣရဲ of ဣရဲ
 K. N. = tjemèng, jonge kat.
 Voor andere bet. zie W.

888. လူ့ လိ K. N. = lui, arbeidsschuw.
889. ကုလကုလ၂၃၅ K. N. = goepak, geheel bemorst (b.v. van iemand, wiens beenen in de sawah onder het slijk kwamen).
890. လူ့ လူ့ K. N. = djebloeg, ootploffen (bv. v.h. uitbarsten v. vulkaan; springen v. e. rijwielband enz.).
891. လူ့ လူ့ K. N.
Dit woord stellen *W.* (op gezag van *Rh.*), *de N.* (voor Tegal) en *T. 1398* gelijk met *toemper*.
Volgens mijn zegslieden wordt in *Bjm.* dit onderscheid gemaakt: *bleman* 1° = brandhout.
Injong nènggalas 'nggolèt blem an.
2° = groot stuk hout, dat brandt.
toemper = klein stuk hout, dat brandt.
De bet. van *bleman*: smeulend padikaf (*W.*), aan hen onbekend.
892. ကုလကုလ၂၃၅ K. N. = de uitgespogen *peté*, die de *kalong* uitspuwt na de *klam oëdan* verorberd te hebben; cf. *'mbobok* in *J.*: = een klodder laten vallen. [Wij kennen alleen *blongok* in dezen zin. *Corr.*]
893. လူ့ လိ K. N. = kesèd.
894. ကုလကုလ၂၃၅ K. N. = endoet, slijk.
895. ကု လူ့ e. w. K. N. = wegkapen (b.v. v. e. bezoeker, die heimelijk wat wegneemt).
W.: stinken van stilstaand water; zóó ook in *Bjm.*
896. လူ့ လူ့ e. w. K. N. = 'mbeler.
897. လူ့ ကုလ၂၃၅ of လူ့ ကုလ၂၃၅ K. N. = tjikbèn.
de N. meldt *bedor* in die bet. voor *Pekalongan*.
898. ကုလကုလ၂၃၅ K. N. = waloer; soewegalas.
899. လူ့ ကုလ၂၃၅ K. N. = kisa; krandjang djanoer.
900. လူ့ ကုလ၂၃၅ K. N. = toenggak, tronk.
901. လူ့ လူ့ e. w. K. N.
Behalve in de algem. gangbare bet. wordt dit wd. ook gebruikt voor caramboleeren van twee voertuigen.
902. လူ့ လူ့ e. w. K. N. = 'mbesoer.
903. ကုလကုလ၂၃၅ e. w. K. N. = ora soemoeroepadat.
904. လူ့ လူ့ K. N. = ampas wédang boeboek, koffiedik.
905. ကု လူ့ e. w. K. N. = 'nglakokakégrobagsapi.
De gewone karrevoerders heeten: *badjingan*, welk wd.

dus in Bjm. niet de ongunstige beteekenis heeft, die 't in Solo en O. J. bezit (straatdief; zie W.).

906. ကလေးကလေး K. N. = toeloeng-toeloeng.
Bok ko melasana sadoeloermoe kahé, disering ko bajoe-bajoe.
907. [ကလေးကလေး] ကလေးကလေး K. N. = kèloe.
Adikoe bareng nèng kènèh kebajoeara wong akèh.
908. ကလေးကလေး K. N. = béjongan, jonge koetoe k.
909. ကလေး K. N.
Vlg. *T. 1428* = grojok.
Vlg. zegslieden in Bjm: bega = moeilijk en langzaam spreken.
grojok = stotteren bv. ook door te rad spreken.
910. ကလေးကလေး e. w. of ကလေးကလေး K. N. = koeroe, mager zijn (gew. van dieren; plat van menschen); ook caduck (van voorwerpen).
911. ကလေးကလေး N. kang bagoes = kang mas, aanspraak v.e. ouderen man.
bagoes ngantèn, aanspraak v. e. jongeren man.
K. N. euphemist voor tiko es.
912. ကလေးကလေး K. N. = béka, dreinzen, dwingend om iets zeuren (v.e. kind); ook: koppig (v. e. rijdier, dat niet voort wil).
913. ကလေးကလေး e. w. K. N. = werpen met hout, stronk enz.
de N. (voor Tjilatjap) = njawat. Dit te algemeen.
'mbagel is bv. niet: werpen met steenen ('ngglepoe k, bij welk woord W. ten onrechte naar njam bit verwijst).
914. ကလေးကလေး K. N. 1° = abah-abah, zadel.
2° = papan.
Enggonmoe ngadegaken oemah babahé koerang amba.
915. ကလေးကလေး K. N. = zweren a.d. schaamdeelen door venerische ziekte.
916. ကလေးကလေး K. N.
Behalve de bekende beteekenissen:
1° = panglari onder de singgem (zie boven).
2° = schroefdraad.
917. ကလေးကလေး e. w. K. N. = 'mbeler.
918. ကလေးကလေး N. = mongka, mangkané.

919. ဂီၤခီၤ K. N. = aboeh, van uiers van dieren, die bezet zijn.
920. ဂီၤကုၤကၢၤကျဲၤ K. N. = amèk iwak sarana kabendoeng banjoenè kongsi sat.
921. ဂီၤကုၤကၢၤကျဲၤ K. N. in de uitdrukking: boeng bengkok, bamboe uitspruitsel, dat reeds te oud is om gestoofd te worden.
922. ဂံၤခီၤကျဲၤ en e. w. K. N. = languit op den grond vallen door uitglijden.
e. w. ook = ngoender, altijd thuis hokken.
923. ကုၤကၢၤကျဲၤ K. N. = sega djagoeng; aldus omschreven:
Djagoeng kadeplok kadamel samenir-menir, ladjeng dipoendang.
924. ဂီၤကုၤကၢၤကျဲၤ K. N. = boeng glagah, jong rietgras.
Bet: huiduitslag (zie W.) ook in Bjm.
925. ဂံၤခီၤ K. N. = vermagerd door ziekte.
926. ဂံၤကုၤကၢၤကျဲၤ = ontsteking (zwarte puistjes) op den schouder door het dragen van te zware lasten.
927. ဂီၤ (ကျဲၤ) K. N. = ngroengoe, nanging api-api orangroengoe; ngerti, nanging api-api orangerti.
928. ဂီၤကုၤကျဲၤ K. N. = waras babarpisan.
Apa laramoe wis binglas?
Inzonderheid wordt dit wd. gebruikt met betrekking tot de slametan, die na herstel gehouden wordt.
Bovenbedoelde vraag houdt dan in: zijt ge hersteld van uwe ziekte, zóó dat de gebruikelijke slametan reeds gehouden is?
929. ဂီၤကျဲၤ e. w. K. N. = 'ndodrog, beven v.d. koorts.
930. ကုၤကၢၤကျဲၤ K. N. = nog'al veel (v. een hoop dierendrek).
Ajam kijé nembelèk setékor.
931. ဂီၤကုၤကျဲၤ K. N. = klein (v. e. stukje, dat van iets hards of bros wordt afgebroken bv. goela djawa).
932. ကုၤကၢၤကျဲၤ K. N. = begin v. e. huishouden; pawitan (geld).
Soedarmadi siki wis tètèk médja, koersi, bésoek karingimboehilemari.
933. (ကျဲၤ) ဂီၤကျဲၤ K. N. = 'ndoegal.
934. ဂီၤကုၤကျဲၤ K. N. 1° = aan weerszijden uitzien.
2° = verlegen i.h. antwoorden.
935. ဂီၤကျဲၤ K. N. = prahoe tengil = prahoe témbo.

936. ကင်္ဂကင်္ဂ K. N.: mismaaft, doordat het hoofd tengevolge van verouderde wonden naar één kant opzij wordt getrokken.
937. ကင်္ဂကင်္ဂကင်္ဂ K. N. = d è d è k a n; mijnen; iets 't zijne noemen dat men 't eerst gezien heeft (bv. bij spel) of waarop men aanspraak meent te kunnen maken.
938. ကင်္ဂကင်္ဂကင်္ဂ K. N. = o m o n g k o s o n g.
939. ကင်္ဂကင်္ဂ K. N.: wijze van vasten, waarbij men geen rijst of zout mag gebruiken.
940. ကင်္ဂ ၂ K. N. = spinnen v. e. poes.
941. ကင်္ဂ၂ကင်္ဂ၂ K. N. = r e n g g o s-r e n g g o s, hijgen door snel te loopen (van menschen en dieren).
942. ကင်္ဂကင်္ဂကင်္ဂ K. N. = d r e m b a, gulzig.
943. ကင်္ဂကင်္ဂကင်္ဂ K. N. = b è n g k è n g; ook in een gesprek koppig een verkeerde meening blijven volhouden.
944. ကင်္ဂကင်္ဂကင်္ဂ K. N. = mager met korte ineengedrongen hals en krommen rug (bv. van een ouden man of een zieke).